

LIETUVIŠKIEJI RŪPINTOJĖLIAI AR VAGNERIO DIEVAI?

Pašnekesys su kompoz. Darium Lapinsku apie Kultūros kongreso muzikinį spektaklį.

Trečiajam Lietuvos kultūros kongresui Chicagoj artėjant (lapkričio 23-26 d.), taipgi jau ne už kalnų ir jo baigminis koncertas, kuriame išgirsime du naujus Dariaus Lapinsko kūriniai: operą "Marą" ir kantatą "Karalių Mindaugą". Koncertui pasiruošimo darbytė šiuo tarpu jau pilnai įsidiuobavus: repetuoja solistai, įsidiuobantys ir kalbantys choralai, projektuojamos dekoracijos, siuvami rūbai, perkami bilietai... Net ir tokiame bruzdėjime kompozitorių Darių Lapinską gali matyti visur, visur jis čia dirguro, režisuoja, daro paskutinius sprendimus, visur rieda kaip gyvsidabris. Tad ir bet kokiam pokalbiui ne taip lengva jį sustabdyti. Tačiau, kai pasakome, kad trukdome tuo pačiu koncertiniu reikalu, kompozitorius kvėptelia, ir užsimezga pokalbį.

— Idomu, kurio buvo pirminės šaknys bei inspiracija imtis Jums operos "Maro" ir kantatos "Karalių Mindaugą" rašymo?

— Kuriam laikui prabėgus po "Lokio" spektaklių, kai įtempto darbo ir nemiego naktų paliktos žaizdos buvo bepradedančios gyti, vėl grįžo pagunda — klausimas: kas toliau? Laimingų sutapimų, po pasirodymo "Lietuviai televizijoje", išsikalbėjome su poetu K. Bradūnu apie jo poemą "Marą". Pakartotinai perskaitęs, pamaniau "Maro" sceninio efektingumo galimybes. Bet poemos tekstas buvo parašytas pasakojimo formoje, tad autorius teko prikurti naujų monologų, dialogų, personažų ir, dar labiau įkaintinti dramine įtampa.

— Dar iš praeitųjų metų prisimenama, kad ankstesnė Jūsų vienaveiksmė opera "Lokys" buvo parašyta per vieną mėnesį ar dar net greičiau. Kiek laiko reikėjo "Maro" ir "Karalių Mindaugą" muzikai sukurti? Jei viskas vėl vyko žaibišku greičiu, tai ar toks tempas yra aplamai Jūsų darbui būdingas, ar tik taip, o ne kitaip galite rašyti, ar tą tempą apsprendžia kokia kito pasaulinės sąlygos?

— "Maro" ir "Karalių Mindaugą" muziką sukūriau per maž daug du mėnesius: vieną mėnesį kiekvienam dalykui. Taip, tols tempas yra būdingas mano kūrybiniam darbui. Aš aplamai mėgstu gyvenime tempą, negaitamą apsprendimą; abejone yra man svetima, kaip ir žmonės, pilni abejojimų. Suprantu, ką sakau. Man gali būti čia priekaištaujama, kad toks nusiteikimas yra visai nemodernūs, nes šių

dienų pasaulis juk yra persunktas abejonių. Tačiau aš tikiu, kad tik tvirtas apsprendimas, koks jis bebūtų — pozityvus ar negatyvus — tesukuria ateitį. Aš žinau, kad kompozitoriu, kaip ir visų kūrėjų, tarpe, yra ir lėtai ir greitai rašančių. Tačiau man lėtieji visuomet buvo ir liks didele mįsle. Juk, nežinūrint kiek ilgai išsinešioja kūrėjas veikalo idėjas pasamoneje, vieną turėtų būti jam aišku, prieš pradėdamas rašyti, ko jis nori.

Ir tada, kai idėjos yra pribrendusios susiformulavusios, aš ne suprantu, kodėl tas užrašymo procesas turėtų tęstis labai ilgai, jeigu kūrėjas turi šokią tokią techniką ir yra dvasiniai bei fiziškai neišsėmęs. Aš tokiu būdu negalėčiau, parašęs dalį veikalų, jo atidėti, išvykti atostogų, o grįžęs vėl toliau rašyti. Pradėjęs veikalą rašyti, aš tik jį tematau, teįaučiu — niekas kitas man daugiau neegzistuoja, niekas negali nutraukti man to užsidegimo, šviežumo, intymumo su juo, kol jis bus užbaigtas. Po to tuštuma, gražus atsiminimas kažko buvusio, bet jau nesamo. Kažkas panašaus, kaip grįžimas į miestą, į vietovę, kuri pirmą kartą paliko neišsakomą įspūdį; antra karta apsilankius ten, įspūdi jau galima išsakyti.

— Esate laikomas moderniu

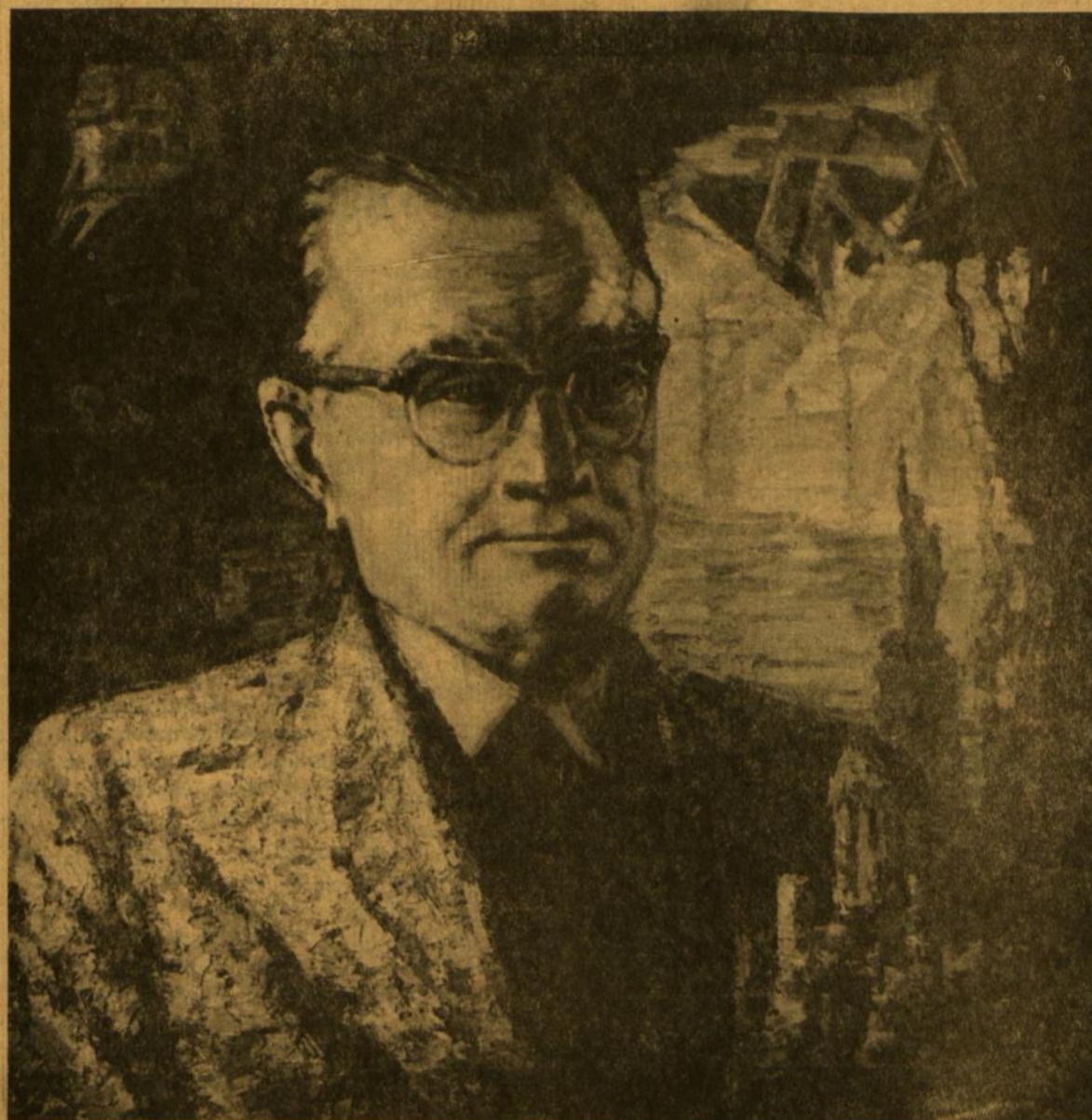

Darius Lapinskas
Nuotr. V. Noreikos

kompozitorium, tačiau savo kūryboje (kaip išleistoje Stempuzienės ir Jūsų plokštelėje) nevengiate paties senoviskiausio lietuvių liaudies dainos bruožo. Kaip žinote, šitokį avangardo ir beveik proistorės susitikimą Jūsų kūryboje ir kaip tuos, pasakytume, amžių nuotolius suderinate savo muzikoje?

— Viskas, kas yra nuoširdžiai sukurta, nesensta. Tuo aš galėčiau paaiškinti savo, kaip ir bendrai daugelio šių laikų kūrėjų domėjimąsi gilia senove ir jos meno lobynais. K. Bradūno kūryba juk irgi yra giliai persunkta lietuvių liaudies dainų dvasios: "Ažuole, užuonėli, o kas tave pakirto, žalią viršūnę nuvytino..." etc. Mano nuomone, romantinių laikų hipokritiškumas, "bombastai" ir nuoširdumo stoka pastū-

(Nukelta į 2 psl.)

Leonardas Šimutis

Portretas tapytas Adomo Varno

DIDŽIO PATRIOTO IR ŽYMAUS VISUOMENININKO TAKAIS

Šių metų lapkričio mėn. 6 d. savo turiningo gyvenimo septyniadesimt penktąjį lapą užvertė didis lietuvis patriotas, žymus visuomenininkas, gabus publicistas ir taurus žmogus Leonardas Šimutis.

Šis gražios sukakties proga pabandykime pakelti šio ryškiausio vyro gyvenimo takais, valandėlei stabtelėkime ties jo nuveiktu darbu kalnais, kuriuos džiaugiasi ir didžiuojasi laisvojo pasaulio lietuviai ir pavergtos tėvynės vaikai.

Vaikystė tėviškėje

Leonardas Šimutis Lietuvos žemėlė išvydo 1892 m. lapkričio mėn. 6 d., Šerėgų kaime, Šilalės valsč. Taurė apskr. Pirmuosius mokslus pradeda Šilalėje ir vaikystės dienas praleidžia gimtajame kaime. Vėliau mokslus te sia Kaune ir 1912 m. baigia Maskvoje. Mokslo ragavęs, pažinęs Rusijos carų jungą ir gimtojo krašto vargus, panoro išeiti iš gimtosios žemės ne vien laimės ieškoti, bet pasiruošti gyvenimo ateičiai, kad galėtų būti naudingas ir savajam kraštui — Lietuvai.

Pirmieji žingsniai Amerikoje

Būdamas pačiame amžiaus gražume 1913 m. Leonardas pasiekia Amerikos žemės krantus. Naujojo pasaulio sąlygose ryžtingas jaunuolis kovoja su gyvenimo sunkumais ir drauge pasuka mokslų kelią. Jį matome Sv. Bedos kolegijoje, De Paul ir Lojolos universitetuose, o vėliau ir Fordhamo universitete, bestudijuojantį teise, angliu kalba, literatū-

JURGIS JANUSAITIS

ra ir žurnalistiką. Apsišarvavęs mokslu, Leonardas Šimutis nepasieksta kasdieniniuose rūpesčiuose ar asmeninių patogumų ieškojime, bet išeina į visuomeninio gyvenimo kelius. Išeina dirbti, kovoti ir laimėti. Čia jis jungiasi į įvairias lietuvių katalikų draugijas, moksleivių susivienijimą, organizuoja vyčių kuopas, jaunimui kursus, chorus, ruošia ir režiuoja vaidinimus ir aktyviai veikia Amerikos liet. Romos katalikų federacijoje, kur elp metų buvo jos gen. sekretorium ir valdybos nariu (nuo 1918 metų iki dabar). Nuo 1934 metų pirmininkauja seniausiai ir didžiausiai A-

merikos lietuvių katalikų fraternalinei organizacijai — Lietuvai R. K. susivienijimui.

Tautos fondui sutelkė 350,000 dol.

1918 m. Lietuva pasiskelbia ne priklausoma valstybe. Amerikoje (1914 m.) sudaroma Amerikos lietuvių tautos taryba, kuriois renkamas ir Leonardas Šimutis. Amerikos lietuvių visuotinio seimo Chicagoj 1914 m. įsteigtam Tautos Fondui dirba kaip sekretorius ir lėšų telkimo vajuos vedėjas. Neįtikėtina, bet tai faktas — Leonardas Šimutis keliauja po lietuvių kolonijas ir savo karštomis, patriotinėmis kalbomis uždega lietuvių entuziazmą, ir jie gau-

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Paraštė

KULTŪRA IR KOVOS

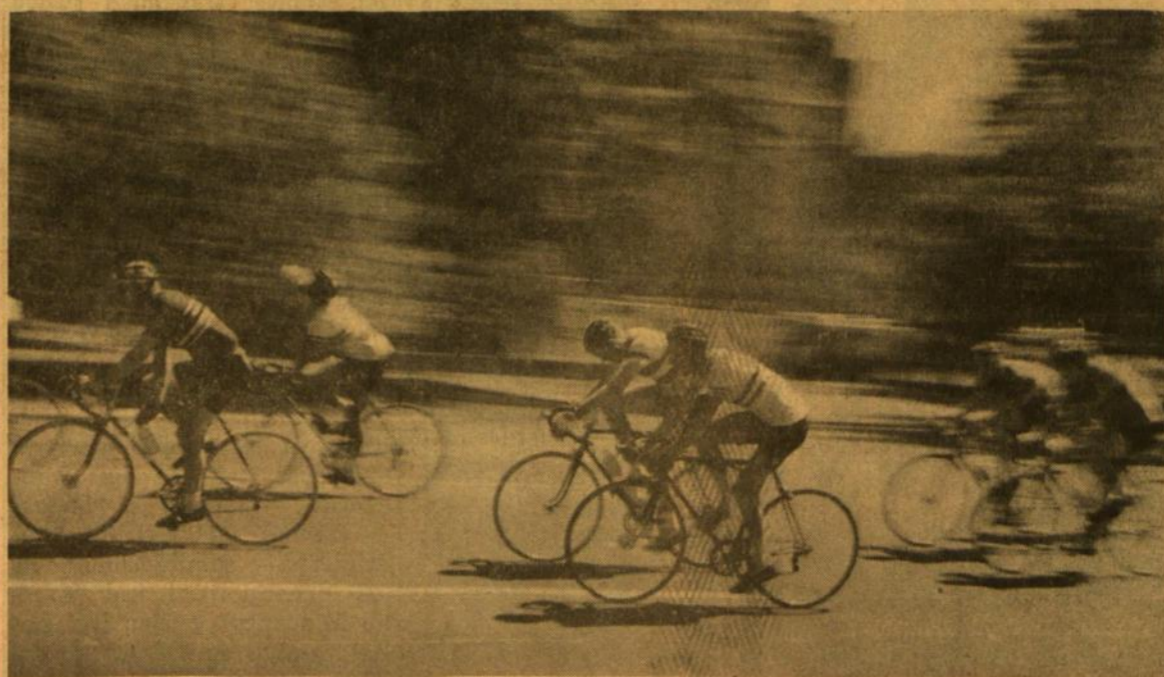
Kažkaip jau įpratome, kad jei niekas nesibara, jei nesiginėja ir vienas kito spaudoj nekulia, tai atrodo, jog ir veikla sumažėja. Tas pats tenka pasakyti, besiruošiant ir Kultūros kongresui. Prisimenant prieš penketą metų buvusias prieš Kultūros kongresą kovas, šįmet tenka konstatuoti, kad jokių kovų viešumoje nematyti, ir įspūdis, kad ir kongresas nebėra toks žymus ir reikšmingas. Nebėra kovos įniršimo ar ugnies, ir iš šalies atrodo, kad visa vyks labai nuobodžiai ir anemiškai.

Be abejo, tikrai triukšmas jaudrina žmones ir sukėlė susidomėjimą. Taip jau yra visur, ar tai lietuvių knyga ar politika. Juo daugiau ir juo nevienodžiau kalbama, juo labiau žmonės tarsi reikalais domisi. Todėl palyginti ramus ruošimas Kultūros kongresui nei kelia, bent viešumoje, nei ugnies, nei dūmų. Tačiau nepasakytume, kad taip labai lengvai kongresas organizuojasi, ypač paskaitinės dalys, nes įvyksta įvairių atsiskaitinimų ir iškyla įvairių ambicijų ir politinių klausimų. Be abejo, gerai, kad visi tie dalykai nėra kedenami spaudoje, tačiau įvairūs programų keitimai, referentų atsiskaitinimai labai apsunkina kongreso rengėjų darbą. Neseniai spaudoje nuskambėjo, kad esą pastaroji LB tarybos sesija buvusi nedabinga, kad yra suskilimo ir panašiai. Tačiau gal niekad niekas taip glaudžiai ir vienintelį nedirbo, kaip dabar dirba buvęs JAV LB CV pirm. J. Jasaitis ir dabartinis pirm. Br. Nainys. Tai parodė, kad ten, kur labiausiai laukiama kovos, jos nėra, o tačiau didesnių ar mažesnių ambicijų pasitaiko pačių kultūrininkų tarpe. Ir tai labai kenkia Kultūros kongreso paruošimo darbams, nes vienam atsiskakus, reikia ieškoti ne tik kito paskaitininko, bet dažnai ir koreferento.

Zinoma, kultūros kongresai nenulemia mūsų kultūrinio vyksmo, tai tėra tik pasidalinimas laimėjimais, tai tėra tik kultūrinio derliaus šventė. Tokios kovos, kurios išprovokuotų kokią nors viešą kovą. Vis dėlto norime pastebėti, kad jei taip ilgai Kultūros kongreso programa nėra paskelbta, tai reiškia, kad ją suorganizuoti nėra lengva. Tačiau iš antros pusės, šiuo kongresu reikia džiaugtis, nes jame ryškiau, negu bet kada, pasireiškė mūsų kūrybinė jėga, kuri yra tikrasis ir svarbiausias mūsų kultūros atstovas. Jo metu bus pastatyti du komp. Dariaus Lapinsko kūriniai ir įvyks neeilinis literatūros vakaras, kuriame bus atstovaujamas visur išsivijęs literatūrinis kartos. Tokie kultūriniai įvykiai ryškina jau ir patį Kultūros kongresą, nes tokie meniniai pasireiškimai garantuoja ilgesnį ar trumpesnį kūrybinį išlikimą, ne vien laikiną, tegu ir ryškų, Kongreso blyksnelį. O tai turint galvoje, tiems, kurie bando viską suorganizuoti ir suderinti, nebėra taip galima laiko, darbo ir lėšų.

Kultūros kongresui pasiruošimas vyksta, kongresas bus Padėkos dienos savaitgalyje, tačiau dėl jo pasisekimui turi jausti atsakomybę visi, nes nuo kultūrinės pareigos nesame laisvas nė vienas. Kongresas rengiamas kultūriniam gyvyngumui kelti, jį turime jungtis visi, o ne, pasikėlus iš miego, sakyti, kad anie nemo-kėjo to ar kito tinkamai padaryti. Tie ir anie esame mes visi, nes mes visi esame atsakingi už mūsų kultūros laimėjimus ir nesėkmes. Kultūros kongresas nėra tarpusavio kova, bet kova su tamsa, kova prieš pačių mūsų kultūrinį sustingimą. Ir jei kongresas mažiau pavyks, tai jau nebus rengėjų, bet visų, ne tik asmeniškumą pirmoj vietoj statančių, bet ir nuošaliai besilaikančių kaltė.

P. Svilius

Lenktynės

Nuotrauka Vytauto Maželio

Šiame numery:

- Kultūra ir kovos.
- Lietuviškieji rūpintojėliai ar Vagnerio dievai?
- Leonardo Šimutis 75 metų sukaktį minint.
- Alg. Kezys, SJ, apie spalvotą ir nespaltvotą fotografiją.
- Siemetinis Nobelio literatūros premijos laureatas ir jo novelė.
- K. Gaidžiūno eilėraščiai.
- 70 dailininkų Kultūros kongreso parodoje.
- Lietuvos istorija 1900-1940.
- Egzistencializmo įnašas į literatūrą.

DIDŽIO PATRIOTO IR ŽYMAUS VISUOMENININKO TAKAIS

(Atkelta iš 1 psl.)

sionis aukomis remia Tautos fondą. Vien savo prakalbų metu šiam vyrui pavyksta sutelkti 100,000 dol., o per metus laiko, jam fondui vadovaujant, surinkta 350,000 dol. Tai retas ir gal jau nepakartojamas įvykis.

Tėvynės sugrįžus

Per 13 metų, gyvendamas Amerikoje, Leonardas Šimutis atliko daug kilnių ir reikšmingų kultūrinių darbų. Amerikos lietuviai džiaugėsi ir didžiavosi turėdami jį savo tarpe ir jį jo balsą visose gyvenimo srityse atsiliepė ir apie jį glaudėsi. Jis jungė lietuvius vieningam darbui.

Bet nemarus šauksmas Leonardą šaukė dar kartą sugrįžti į gimtąją žemę. Ir jis 1926 metais sugrįžta į Lietuvą ir tais pat metais krikščionių demokratų sąrašą išrenkamas į tretįjį seimą. Lietuvoje, šalia savo tiesioginių seimo nario pareigų, jis kimba talkon ir katalikiškajai spaudai, talina "Ryto" redaktoriaus. Pagaliau likimas lėmė, kad Leonardas Šimutis vėl grįžtų Amerikon, nes jo čia laukė daug dar nebaigtų sumanymų ir darbų. Tad 1927 metais atsisako iš seimo nario pareigų ir vėl sugrįžta Amerikon.

40 metų "Draugo" redaktoriaus kėdėje

Leonardas Šimutis, atrodo, jau gimdamas atsinešė rašymo dovaną, gilų mąstymą ir šaunų, uždegantį žodį. Todėl jo visas gyvenimas glaudžiai susijęs su spaudos darbu. Rašinėti pradėjo dar 1911 metais Kauno "Vienybėje", o po trijų metų Chicagoje dirba jau "Kataliko" redakcijoje, 1915 m. suorganizavo "Vyties" leidimą ir buvo jos administratorium ir vėliau redaktorium. 1916 m. su kun. P. Lapeliu suredagavo Liet. katal. spaudos draugijos Me traštį. Nuo 1918 iki 1926 m. jis redaguoja Liet. Romos kat. susivienijimo organą "Garsą", kuris ir dabar dar tebelanko susivienijimo narius. Nuo 1927 m. dirba "Draugo" redakcijoje. Tad šiais metais sukanka 40 metų, kai Leonardas Šimutis pradėjo eiti atsakingas pareigas "Draugo" dienraštyje. Per tiek metų bebūnant redaktoriaus kėdėje, reikia manyti, šiam vyrui teko daug ko pergyventi. Tačiau, būdamas gabus publicistas, jis per visą gyvenimą nepailstamai rašė lietuvių spaudoje: "Drauge", "Garsė" ir kituose katalikiškuose leidiniuose pačiomis aktualiausiomis lietuvių gyvenimą liečiančiomis temomis. Jo gerai išmąstyti, taikliai, dabartines lietuvių gyvenimo problemas liečiančius straipsnius, vėdamaisiais skaitome dar ir šiandien "Draugo" puslapiuose. Jo parašytų straipsnių susidarytų ištisi tomai.

Leonardui Šimučiu prie širdies buvo ir eilėraščiai, novelės ir scenos vaizdeliai, kuriuos jis rašė šilėlo slapvvardžiu.

Visuomeninio ir politinio gyvenimo keliuose

Leonardas Šimutis neužsidarė redaktoriaus kabinete, bet išėjo į plačius visuomeninio ir politinio gyvenimo kelius. Jis visą savo gražų amžių praleido besidarbuodamas įvairiose katalikiškose organizacijose, dažniausiai joms va dovaudamas. Okupavus bolševikams Lietuvą, jis ėmėsi iniciatyvos ir suorganizavo Amerikos Lietuvių tarybą, kurios pirmininku išbuvo 25 metus. Jo suorganizavta Taryba apjungė visų srovių lietuvių ir sutartinu darbu bei ryžtingais žygiais daug prisidėjo prie to, kad Lietuvos okupacijos nepripažino Amerikos vyriausybė. Būdamas ALTO pirmininku, keliais atvejais vadovavo delegacijoms pas Amerikos prezidentus, valstybės sekretorius ir senatorius. Jis buvo vienas taip pat ir iš BALFO organizatorių bei keleto metų jo direktorium.

Leonardas Šimutis pasižymi dideliu kuklumu, tolerancija ir giliu mąstymu bei šaltu, apgalvotu reikalų sprendimu, tačiau yra kovingos dvasios, nesvyruojąs didžiuosiuose principuose, besąlyginis kovotojas dėl Lietuvos laisvės, puikus kalbėtojas, visada giedrios nuotaikos, visada kupinas jaunatviškumo.

Už visus jo nuopelnus Lietuvai buvo apdovanotas Gedimino ordinu, o popiežiaus Pijaus XII — Pro Ecclesia et Pontifice.

Sukaktuvinininkas šiandien

Ši miela žmogų ir šiandien visur sutiksi, kur šaukia lietuviškė ji reikalai. Ji randame didesniuose visuomenės susibūrimuose, pa rengimuose politinėse ar organizacinėse konferencijose, seimuose. Nežiūrint, kad jo pečius spaudžia 75 metų našta, jis vis greitas, nepailstas, visa širdimi besisielojąs lietuviškoms problemoms, kurioms ir visą savo gražų amžių yra pašventęs.

Jo malonų veidą lydi giedri šypsena, o jo žingsnius dar daug nebaigtų darbų. Miela sukaktuvinininką Leonardą Šimutį mes šiandien pasitinkame su dideliu dėkingumu už jo darbus ir su gražiausiais linkėjimais jį palydime į ateinančius gyvenimo metus, kurie tebūnie jam kupini sveikatos ir tikrai užtarnauto gėrio.

Sukaktuvinininkas 1918 m. situokė su pirmąja šv. Kazimiero Seserų akademijos alumniete, Angela Evaldaite, baigusia šią akademiją 1917 m. Išaugino tris sūnus ir dukterį. Yra susilaukęs trylikos vaikėlių, kurių vienas (Leonardas tretysis) jau yra sukūręs šeimos židinį. Du vyresnieji vaikaičiai yra profesorių asistentai universitetuose ir tuo pačiu metu ruošiasi įgyti doktoratus, o tretysis iš vyresniųjų 1968 m. baigia universitetą, ketvirtasis šiemet yra pirmame universiteto kurse. Kiti pradžios mokyklose, o trys dar nesulaukę mokyklinio amžiaus.

NAUJAS SVENTASIS

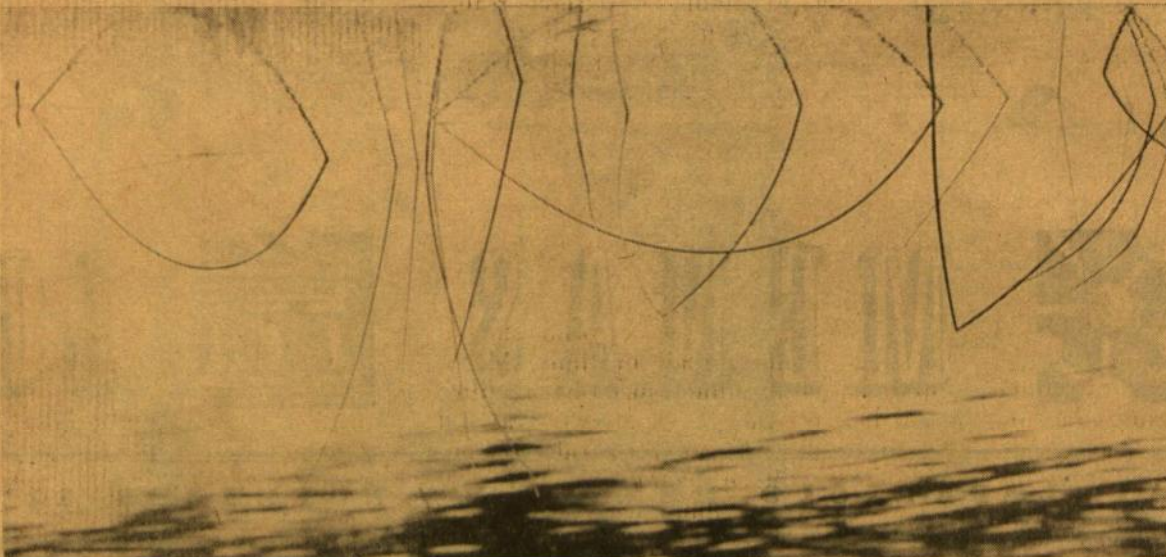
Dalyvaujant pasaulio vyskupų sinodo nariams ir gausiausiai maldininkų miniai, Kristaus Karaliaus šventėje šv. Petro bazil. kard. Tisserant pasakė visam pasauliui naują katalikų Bažnyčios šventąjį Krikščioniškųjų mokyklų kongregacijos brolių palaimintąjį Benildo. Pop. Paulius VI, daktarų patariamasis, negalėjo asmeniškai dalyvauti.

V. K. Jonynas

"Hamlet" iliustracija

(Piešinys plunksna, Freiburgas 1948 m.)

Nendrės

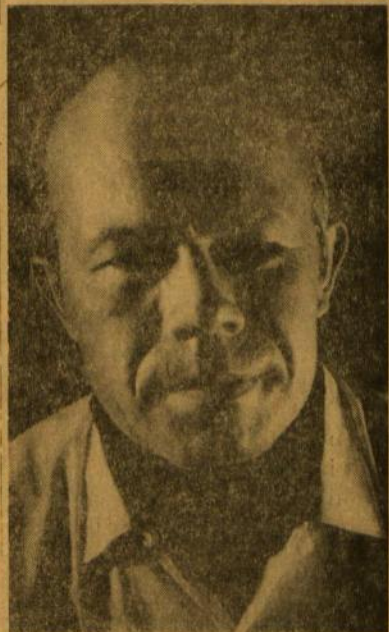
Nuotrauka Uosio Juodvalčio

U. Juodvalkis, kaip fotografas, turį aštrią akį detalėms, dažnai pastebėdamas kokį mažą, bet stebuklingą vaizdelį, pro kurį kitas praicitų visai jo nepastebėjęs. Ir šitas jo nendrių "portretas" pastabumą puikiai pademonstruoja.

Lietuviškieji rūpintojėliai ar Vagnerio dievai?

(Atkelta iš 1 psl.)

mė šių laikų kūrėją ieškoti įkvėpimo gilesnėje senovėje. Man, pa vyzdžiui, ypač vėlyvas romantizmas daugiau nutolęs nuo mūsų, kai kuria prasme daug senesnis, negu gilioji senovė. Klausydams senų lietuviškų dainų melodijų ar tekstų, aš jaučiu dau-

Aktorius Leonas Barauskas "Maro" operoje ir "Karaliaus Mindaugo" kantatoje atlikęs reikšmingą, spektaklio veiksmą jungiančio pasakotojo rolę.

giau suprantąs jų nežinomus, nuodirdžius kūrėjus, negu, sakysime, Vagnerį ir jo dievų, žmonių, pusdievių ir pusžmogų pasaulį.

— Be abejo, ir "Maras" ir "Karalius Mindaugas" muzikine ir pastatymine prasme bus modernaus sukirpimo dalykai. Tačiau manome, kad juose aidės ir lietuviškosios dvasios muzikinė kalba. Kur ir kaip ją bus galima viename ir kitame veikale just?

— "Maras" visa "Paskutinių pamaldų" scena yra parašyta,

naudojant lietuviškų raudų melodiką bei remiantis sutartinių disharmonija, ar, tiksliau pasakius, sąskambių logika. Be to visame "Mare" naudojama dvylikos tonų eilė savo melodinį kontūrą yra pasisavinusi iš vienos senos lietuviškos dainos. Kaip "Mare" taip ir "Karalius Mindaugas" choruse. Tačiau nežūrint kiek ir kaip atvirai aš kalbėčiau apie stiprią lietuviškų dainų įtaką manoje kūryboje, aš jaučiuosi lyg balsas tyruose. Nes šios labai senos lietuviškos dainos buvo mažai težinomos ar puoselėjamos nepriklausomoje Lietuvoje ir visiškai nustelbtos lageriniame bei amerikiniame gyvenime terciinio dainavimo, ar, paprastai kalbant, turavojimo, kuris nežinia kur yra populiaresnis: ar girkšnojant čerka, ar daugumos mūsų chorinių vienietų koncertuose? Tik kyla klausimas tada, kodėl reikia eiti į koncertą išgirsti to, ką galima lengvai pasigaminti prie išertuvių stalo...

— Savo gyvenime neturėjote progos bręsti lietuvių folklorinės muzikos gelmių aplinkoje, o tačiau tu gelmių apščiai atrandame modernioje Jūsų kūryboje. Kur ir kokiū būdu tuos folklorinius šaltinius pasiekėte, kas ypač juose Jūsų dėmesį patraukė, ir kodėl Jūsų kūryboje jie liko nustelbti visos svietimosios aplinkos ir įtakos?

— Lietuvių folkloro grožį atradau, kaip tik tada, kada toliausiai buvau nuo lietuvių ir lietuviškosios aplinkos. Dar man bestudijuojant Vokietijoje, tėvai padovanavo Lietuvoje išleistų dainų ir sutartinių rinkinius, kuriuos giminės buvo atsinešę. Pervertęs juos, buvau labai nustebintas kai kurių dainų, ypač sutartinių, modernišku ypač pradėjau jomis daugiau domėtis ir jas panaudoti savo kūryboje. Tai ne buvo, žinoma, paprastas lietuviškosios melodijos grojimas, kokių nors orkestro instrumentu pritariant kitiems. Techniškai būtų sunku išaiškinti visą dainos pakitimo procesą individualioje kūryboje. Tokį procesą, apskritai kalbant, galima būtų palyginti su saulės spindulių lūžiu prizmeje, kai gaunasi trykštantis spalvų žaismas.

— Jau spaudoje buvo užsiminta, kad "Maras" ir "Karalius Mindaugas", nors rašyti to paties kompozitoriaus, bet yra gana skirtingo pobūdžio. Kur ir kaip tas skirtingumas reiškiasi?

— "Maras" ir "Karalius Mindaugas" yra dvi priešingybės tiek savo pastatymu, tiek savo muzika. Kai "Maras" ribojasi vien tik juoda, balta ir raudona spalvomis, "Karalius Mindaugas" atspindi švelniomis vaivorykštės juostomis. Jei "Maras" yra grubi realybė, tai "Karalius Mindaugas" — sapnas; jei "Maras" — riksmas, tai "Karalius Mindaugas" — sušnibždėjimas. Aš pats nenoriu tikėti, kad "Karalius Mindaugas" galėjau lygiagrečiai parašyti su "Maru"; o gal ir ne, nes, pavyzdžiui, "Maro" koncepcija gimė prieš maždaug

metus laiko ir vystėsi pasamonėje, kai tuo tarpu "Karalius Mindaugas" dabartinė forma, kaip cantata illustrata, yra dar labai šviežia. Vienu žodžiu, kaip ten bebūtų, aš džiaugiuosi galėjęs parašyti ką nors skaidraus ir šviesaus, kaip "Karalius Mindaugas", nes paskutinių poros metų laikotarpyje aš buvau tiesiog įsimylėjęs ir mirties tema, kas atspindi tokiuos mano veikalus, kaip "Les sept solitudes", "Cantata declamata", "Loky" ir "Mare".

— Į ką Patys siūlytumėte mūsų publikai kreipti dėmesį būsimuosius pastatymus, kaip patartumėt klausyt, žiūrėt, suprastiti ir išgyventi "Marą" ir "Karalių Mindaugą"?

— Norėčiau, kad publika kreiptų dėmesį į lietuviško teminio ir muzikinio motyvo įkūnijimą šių laikų teatrinėmis priemonėmis, atsimenant, kad čia bręstančiam mūsų jaunimui šitokie užmojai yra labiau savi ir patraukiantys, negu primygtinis piršimas praeities, niekada paties jaunimo neišgyventos. Mes vis dar per daug įpratę ir tokią situaciją, kuri panaši į šeimoms nuotraukų albumo rodomą asmeniui tu šeimoms narių net nemačiusiam.

O kas liečia publikos klausymą, žiūrėjimą, supratimą ir išgyvenimą, tai linkėčiau spektak-

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. tel. WAlbrook 5-5076

Rez. K. G. BALUKAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti HU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PROspect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadienis uždaryta. Antradienis ir penktadienis vak. nuo 7 iki 8 val.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-čios ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštad. 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar.
Ofiso tel. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 588-2233

PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.
Ofiso — HE 4-5758.

DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradienis, penktadienis 2-9 v., seštadienis 10-1 v. p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

lin atėiti su tokiu nuodirdumu ir atvirumu, su kokiū atėjo, dirba ir pluša "Maro" ir "Karalius Mindaugo" solistai, chorai ir visi kiti spektaklio dalyviai bei paruošos talkininkai.

ATSIŪTA PAMINĖTI

• Vincas Maciūnas, **PLUOSTAS DOKUMENTŲ APIE ANTANĄ STRAZDĄ**. Atspaudas iš "Aidų" 1963 m., Nr. 8-10 ir 1964 m., Nr. 5-6. Išleido 1967 m. J. J. Bačiūnas - Bachunas, Sodus, Mich. 49126. Spau-

Ofs. 735-4477, Res. PR 8-6060
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akusherija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Seštad. 12-3 val. popiet.
Trečiadienis uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2320
Namų — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 8-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir Seštad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1351
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad ir Seštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 69th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad., ir penktad. nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak. Seštad. 12-3 val., o trečiad uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį.
Seštadienis 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
2817 West 71st Street
Telefonas HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 8-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val. antrad. ir penkt. 1-5 val. Pirminėje tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštad. 9 v. r. — 2 v. p. p.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GE 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val: 9:30-12:30 ir 1:30-3:30 Kitom valandom susitarus. Uždaryta antrad ir trečiad

dė Morkūno spaustuvė, 6051 S. Ashland, Chicago, Ill. Leidinys 137 psl., kaina \$2.00.

• P. Žilys, **SUOMIŲ - SOVIETŲ KARAS 1939-1940**. Išleido "Karys 1967 m. Paruošė spaudai Z. Raulinaitis. Spaudė tėvų pranciškonų spaustuvė, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, New York. Leidinys 172 psl., iliustruotas karo veikamų nuotraukomis, knygos kaina nepažymėta.

— Įvairios šv. Rašto platini- mo draugijos Afrikoje vien tik praeitais metais išplatino keturis su puse milijono šventojo Rašto egzempliorių.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 val. p. p. Išskyrus trečiadienį
Tel. 423-2660

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: pirmad., antrad., ketv. penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 2-4. Trečiadienis ir kitu laiku susitarus pagal susitarimą.
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius. Keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 v. p. p. 8 v. v. kasdien. Rečiadienis uždaryta; Seštadienis nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2-5 popiet ketvirtad. nuo 6-8 vak
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6739

DR. ALDONA SIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1073
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4265 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 6-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 9 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-8 val. vak. Sešt. 1-4 v. vak. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 6-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val: Pirm., antr., treš. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6198
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligonius tik susitarus.
Val: 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. Treč. ir Seštad. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2822.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
2524 West 69th Street
Valandos 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadienis 1 iki 4 val. Trečiadienį uždaryta
Tel. PROspect 8-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val: pirm., antrad., ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir Seštad. 2-4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir Seštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4898
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val: pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v.; ketvirt. 5-8 v. vak. Seštad. 10-2 val.

SPALVOTA IR NESPALVOTA FOTOGRAFIJA

Kaip atsverti vienos ir kitos meniškoji vertinimą?

Spalvota fotografija yra, palyginti, nauja ir dar nesuspėjusi tvirtai įsitvirtinti meninė priemonė. Juoda-balta foto technika buvo išrasta daug anksčiau. Ilga laiką ji turėjo fotografinio vaizdo monopolį ir prapratinę žiūrovą gamtos spalvas fotografijoje matyti monochromatinę spalvų skalę.

Šiais laikais kiekvienam yra lengvai prieinami ir spalvoti filmai. Net ir visai menku foto aparatu galima padaryti puikių spalvotų nuotraukų. Kai kam net atrodo, kad spalvota fotografija per tą trumpą laiką pralenkė nespaltotą ir jau baigia ją nustumti į šalį. Spalva juk yra turtingesnė, įdomesnė, tikresnė gyvenimo ir gamtos fiksuotoja. Yra, žinoma, ir kitaip manančių. Vienas garsus amerikiečių fotografas išsireiškė spaudoje, kad jis iki šiol dar nematė nė vienos geros (angl. "great") spalvotos nuotraukos. Čia jis kalbėjo apie šedevrinio pobūdžio nuotraukas. Nespaltotų šedevrų jau yra visa eilė, o spalvotų dar vis pasigendama. Vienas iš labiausiai pagarsėjusių prancūzų kilmės fotografų Cartier-Bresson tik visai neseniai ir gana nenoriai pradėjo fotografuoti spalvotai. Geriausias jo nuotraukos yra nespaltotos.

Ar yra tarp šių dviejų fotografavimo meno technikų konkurencija? Ar galima sakyti, kad viena yra geresnė už kitą? Ar galima tvirtinti, kad geresnioji laimės? Tikrumoje jokios konkurencijos nėra ir neturėtų būti. Nė viena, nė kita nebando savo "priešininkės" išstumti iš apyvartos. Spalvota ir nespaltvota fotografija yra visai skirtingi fotografavimo būdai, turį savas problemas, savą kelią su kita paskirtim, turi savo nepriklausomybę. Gretinant su balta-juoda technika, spalvotoji fotografija, nežūrint visų panašumų bei giminingumo, yra naujas ir visai skirtingas foto meno mediumas.

Skirtumai tarp šių dviejų fotografavimo rūšių nėra paviršutiniški. O liečia pačius jų pagrindus. Sakoma, kad kas pradeda fotografuoti su spalvotu filmu, turi beveik viską pamiršti, ką jis išmoko fotografuodamas su nespaltvota. Jo visa galvosena turi persiorientuoti.

ALGIMANTAS KEZYS, S.J.

Pajautimas, kas tinka ir kas netinka, turi pasikeisti. Kas mano, kad pereiti iš nespaltvotos fotografijos į spalvotą tereikia tiek, kiek pakeisti aparatą filmus ir pritaikyti išlaikymus, tas turės gerokai nusivilti. Jis turės nusivilti panašiai kaip tas, kuris, išmokęs fotografuoti su paprastu, nefilminiu aparatu, pradeda sukli filmus ir mano, kad vienintelis skirtumas tarp šių dviejų fotografavimų yra tas, kad viename vaizdas juda, o kitame nejuda. Šalia techniško skirtumų yra didelės svarbos psichologiniai skirtumai, į kuriuos negalima taipgi nekreipti dėmesio. Jie juk apsprendžia, ar tas fotografavimas pajėgs sukurti meno kūrinį, ar ne, o ne technika.

Vienišas burlaivis...

Nuotrauka Uosio Juodvalkio Uosio Juodvalkio nuotraukų paroda visą lapkričio mėnesį vyksta George Williams College patalpose, 555 31 st., Downer Grove, Ill. Fotografuodamas gamtą, U. Juodvalkis parodo gilų estetinį jautrumą, kuris pasizymi ne kartą dramatiškumu, o dar dažniau romantiškumu, kaip ir šioje nuotraukoje, kurioje pagautas ramus, vakarinis ežero poilsis.

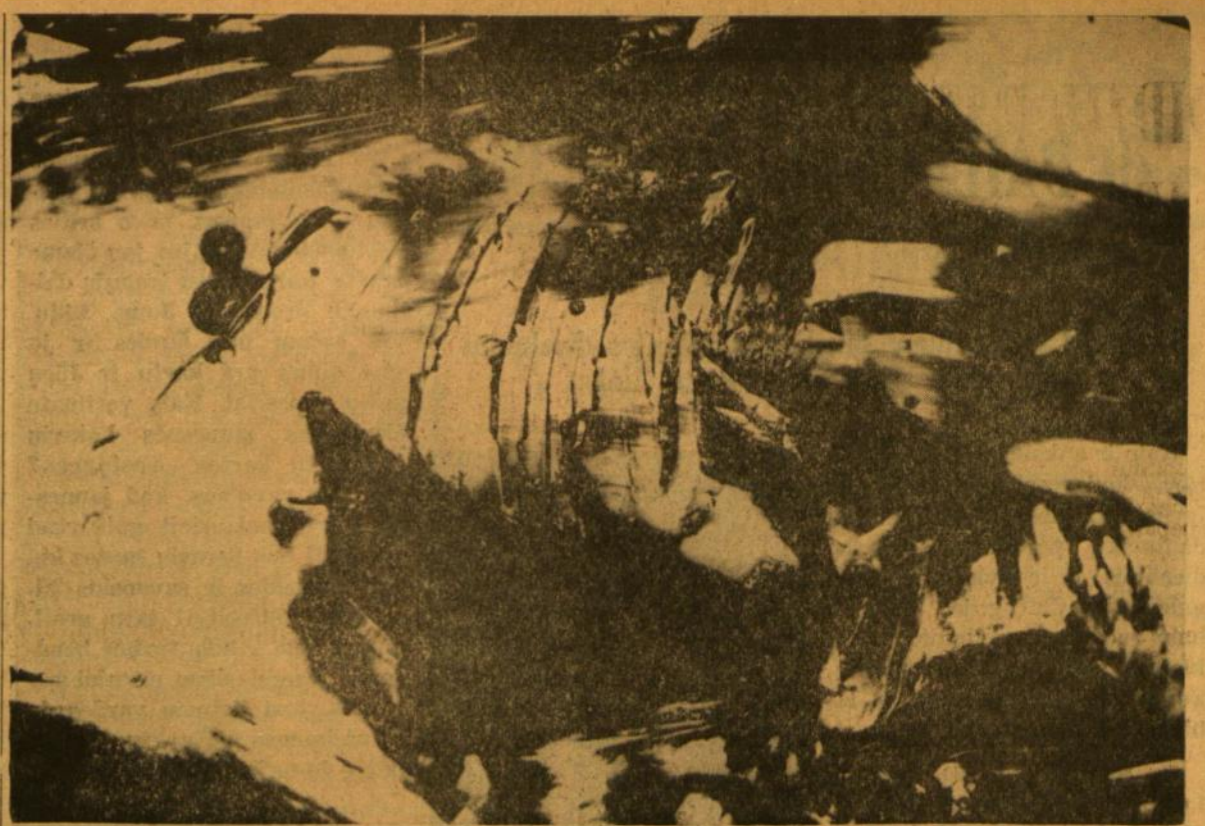
Foto veikalų autorius Andreas Feininger juoda-balta nuotrauką vadina abstrakčiu foto menu, o spalvotą realistiniu. Nespaltvotoji nuotraukoj randame tik dvi formines dimensijas — perspektyvą ir kontrastą, o spalvotoj tris — perspektyvą, kontrastą ir spalvą. Fotografuodamas su juoda-balta filmu, foto menininkas sąmoningai "nemato" spalvų, paversdamas jas į šviesesnių ir tamsesnių niuansus. Spalvotoj jis žiū

ri į tikrovę, kokia ji yra, o ji yra pilna spalvų. Ta prasme spalvota fotografija yra tikslesnė realizmo reiškiėja negu nespaltvota.

Dėl to spalvota nuotrauka pra rastų savo raison d'être, savo prasme, jei joje svarbiausią vietą neužimtų spalva. Didelė daugybė nuotraukų yra prifotografuota su spalvotais filmais, bet, deja spalviniai niuansai jose nevaizduoja jokios rolės. Kur spalva neišneša naujo kompozicinio elemento, ten ir nėra reikalo fotografuoti su spalvotu filmu. Monochromatinio (juoda-balta) filmo čia ne tik pilnai pakanka, bet jis turi gerų šansų padaryti įspūdingesnę nuotrauką. Geras pavyzdys socialinių temų nuotraukos. Šioms temoms vystyti, ypač kur vaizduojamas vargas, neturtas, karas, neteisėtumas, neapykanta, labiau tinka juoda-balta medijumas, negu spalva. Kino filmai, kurie sprendžia socialinio teisingumo ar neteisėtumo klausimus, dažnai yra nespaltoti. Spalvingumas savo romantiškumu susilpnina įtampos ir tragikos jausmą, o juoda-balta savo grafišku paprastumu pajėgia įžiebti realią jėgą. Picasso garsusis paveikslas apie ispanų civilinio karo baismus "Guernica" yra nespaltvotas.

Spalva yra prasminga tada, kai ji duoda vaizdui savo forminį įnašą. Gėlių puokštė be spalvos gali išieiti negyvai nuobodi, beformė pilkų pavidalų masė. Raudonos spalvos rozė tarp žalių lapų nespaltvotame vaizde beveik nieko nesiskiria nuo fono, nes raudona ir žalia nusifotografuoja vienodo pilkumo niuansais. Nespaltvotas filmas, nevertojant jokių filtrų ar ypatingų apšvietimų, negali užakcentuoti šio forminio kontrasto, nes jis išryškėja tik spalvų pagalba. Spalva čia užima ne tik svarbią, bet ir esminę vietą. Kaip yra neprasminga fotografuoti nespaltvotą daiktą su spalvotu filmu, taip yra bergždžia bandyti išryškinti spalvas monochromatinėje juoda-pilka-balta skalėje.

Kaip tik dėl šių esminių skirtumų šios dvi fotografavimo meno rūšys viena su kita nesivaržo dėl pirmos vietos, viena nėra geresnė už kitą, ir viena nebando išstumti iš apyvartos antros. Meno istorija liudija, kad juoda-balta, kaip grafika, raiziniai, monochromatinė litografija ėjo ir eina greita spalvingųjų menų be jokios konkurencijos ar kokio mažavertiškumo jausmo. Panašiai ir juoda-

Jūroje

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

Kęstutis Gaidžiūnas

MOLIO KĀUKĖ

Molio kaukė
Kreiviu šypsniu
Sutinka pasaulį
Kaip ir aš.

PAKELY

Kažkur tarp šiandien ir rytojaus
Turi būti rami vieta,
Kur galime sustot ir pailsėti,
Matyti vėjo supmus medžius,
Lenkiamas pienes.
Rytoj jie bus mirę...

SODAS

Sodas perpildytas žiedų;
Rankos sėkin kiek gali
Bet kai palečiamas
Daugiau kaip vienas žiedas,
Žiedai saukia:
Per daug, per daug!

KAIP

Kaip rasotos kojos pievoje,
Kaip palėpės kvapas sename name,
Kaip paliekant namus pirmą kartą,
Kaip pirmas pasivaikšiojimas po ilgos ligos,
Kaip berniukas ir mergaitė ir klausimas,
Kaip deganti žvakė tamsaus koridoriaus gale,
Aš nešioju tave sieloje.

PAVĖLAVO

Dulkės ir smėlis,
Paukščiai, gyvuliai ir krūmai miršta...
Lietus pavėlavo.

da-balta fotografija eis ir toliau kartu su spalvota, viena kitos nesivaržydamos, kaip dvi skirtingų funkcijų ir skirtingų paskirčių fotografavimo meno rūšys.

Darant praktiškas išvadas, foto mėgėjams būtų galima patarti atkreipti dėmesį į šių dviejų fotografavimų skirtumus. Jie turi nemanoti, kad spalvoti filmai, vien dėl to, kad spalvoti, tinka bet kokiai sužetui ir bet kokiame reikaliu. Be to, kas fotografuoja tik su spalvotais filmais, arba tik su nespaltvotais, apriboja save, išbraukdamas iš savo fotografinės kalbos svarbią žodyno dalį. Gud-

resni ir toliau pažengę foto menininkai jau neapsieina tik su vienu foto aparatu. Jie nešiojasi bent du — su vienu fiksuoja spalvines gamtos formas, su kitu grafiškąsias. Jie išmoka stebėti ir stebėdami atskirti juoda-balta paveiklo savybes, kaip masę, šviesos ir šešėlio kontrastą, pavidalų išdėstymą monochromatiniame kontekste, nuo tų paveiklo elementų, kuriuos akcentuoja spalva ir atspalvių harmonija ar disharmonija. Matyti grafiškai reiškiama pramatyti, t.y., matyti objektus ne tokius, kokie jie yra, bet kaip jie atrodoys fotografijoje.

Pramatymo galia fotografas žino, ką galima iš turimo sužeto padaryti, kaip geriau jo formas išryškinti, užakcentuoti, apibūdinti, ir pagal tą žinojimą jis renkasi priemones, kurių pagrindu išdėstymą monochromatiniame kontekste, nuo tų paveiklo elementų, kuriuos akcentuoja spalva ir atspalvių harmonija ar disharmonija. Matyti grafiškai reiškiama pramatyti, t.y., matyti objektus ne tokius, kokie jie yra, bet kaip jie atrodoys fotografijoje.

— Amerikoj 1790 m. buvo tik 4 mil. gyventojų, šiandien apie 200 mil.

— Amerikoj 1915 m. buvo 100 mil. gyventojų.

— Amerikoj yra 3 mil. farmų.

TATUANOS LEGENDA

Miguel Angel Asturias

Rusvabarzdus meisteris Migdolmedis buvo vienas žiniuonis, prie kurio baltieji žmonės prisiliedavo, manydami jį esant iš aukso, taip turtingai jis dėvėjo. Jis žinojo viską gydančias augalų paslaptis, obsidianos — kalbančio akmens žodyną ir mokėjo skaityti žvaigždžių hieroglifus.

Jis buvo medis, kuris vieną dieną atsirado miške, kur jis augo, niekam jo nepasėjus, tartum šmėklos jį būtų čia atnešusios. Tai medis, kuris vaikščioja, tai medis, kuris skaičiuoja keturių šimtų dienų metus pagal mėnulį. Jis, kaip visi medžiai, yra matęs daugel mėnesių ir jau senas atėjo iš Pertekliaus krašto.

Esant Apuoko Meškerojto mėnulio pilnčiai (vardas vieno dvidešimties mėnesių, keturių šimtų dienų metuose) Meisteris Migdolmedis padalino savo sielą keliams. Keturi buvo keliai, ir priešingom kryptim bėgo į keturis padangių galus. Juodas galas — burty pilna naktis. Žalias galas — pavasarinė audra. Raudonas galas — papūga arba atogrąžų ekstazė. Baltas galas — naujų žemių pažadas. Keturi buvo keliai.

— Keleli, keliuk!.. Baltas balandis šūktelėjo Baltajį Kelią, tačiau Baltasis Kelias jo neišgirdo. Jis norėjo, kad jam atiduotų Meisterio sielą, gydančią nuo sapnų. Balandžiai ir vaikai serga šita liga.

— Keleli! Keleli! — Raudona širdis kreipėsi į Raudonąjį Kelią, tačiau Raudonasis Kelias jos negirdėjo. Širdis norėjo jį prablaškyti, kad jis užmirštų Meisterio sielą.

Širdys, kaip ir vagys, negrąžina užmirštų daiktų.

— Keleli, keliuk!.. — Žalioji Altana kreipėsi į Žaliąjį Kelią, tačiau Žalasis Kelias jos negirdėjo. Altana norėjo, kad su Meisterio siela jai sugrįžtų bent kiek lapų ir šešėlio skolos.

Kiek mėnesių prabėgo, bekeliaujant keliais?

Visų greičiausias, Juodasis Kelias, kurio niekas neužkalbino kelionėje, sustojo vieno miesto prekyjų priemiestyje, perėjo per aikštę ir, valandėlę pailsėjęs, atidavė Meisterio sielą Neikainojamų Brangenybių Prekijui.

Buvo baltų kačių valanda. Jos vaikštinėjo iš vienos pusės į kitą, rožynams besistebint. Debesys atrodė kaip padangėje ištiesios drabužių džiovyklas.

Meisteris, patyręs ką Juodasis Kelias buvo padaręs, vėl prisimė žmogaus išvaizdą, išsilvokdamas iš augalinės formos upelyje,

MIGUEL A. ASTURIAS

Šių metų Nobelio literatūros premijos laureatas, gvatemaličių rašytojas, poetas ir diplomatas Miguel Angel Asturias yra jau gana plačiai žinomas kūrėjas; jo raštai jau dabar išversti ar verčiami į daugelį kalbų. Savo literatūrinę veiklą jis pradėjo, versdamas savo krašto indėnų mitų ir legendų knygas. Vėliau ėmė rašyti, ką pats apie savo kraštą buvo girdėjęs, būdamas vaiku. Taip atsirado "Gvatemalos legendos" (iš jų paimita ir čia spausdinama Tatuanos legenda). Šitoj knygoje M. A. Asturias, atrodo, ispaniškai atpasakoja mitus ir legendas, jo patirtus anksybės, nežemės drebėjimus, žvaigždžių lietus ar debesų susidūrimus, kaip apie paprastą laiko praleidimą ar žaislą. Iš čia toks didelis rašytojo pasiseikimas.

Jeigu Gvatemalos legendomis Asturias sugėbėjo poetiškai nušviesti savo krašto mitologinę praeitį, tai jo romanas "Ponas prezidentas", už kurį jis gavo Prancūzų knygos klubo tarptauti-

kur's mėnesienoj čurleno, rausvas, kaip migdolmedžio žiedas, ir pasuko į miestą.

Po vienos dienos kelionės, atvyko į slėnį, vos pradėdam vakarėti, kaimėnams grįžtant namo, besikalbėdamas su piemenimis, kurie atsakinėjo vienu skiemeniū, stebėdamies, lyg kokiu prajovu, jo žaliu apsiaustu ir rausva barzda.

Mieste jis pasuko Vakarų link. Vyrai ir moterys būriavos prie šulinio. Vanduo skambėjo bučiniais, pripildydamas asočius. Šešėlių vedamas, prekyjų priemiestyje atrado dalį Juodojo Kelio parduotos savo sielos neikainojamų brangenybių prekijui. Šis ją laikė kristolinėje dėžutėje su aukso užraktu.

Negaišdamas, prisiartinio prie Prekijo, kuris vienoje kertėje rūkė, ir jam pasiūlė penkis tūkstančius svarų perlų.

Prekijas nusijuokė iš Meisterio beprotybės. Penki tūkstančiai svarų perlų? Ne, jo brangenybės neturėjo kainos.

ne premiją. — sudarė labai įspūdingą Pietų Amerikos diktatūros paveikslą, jis yra laikomas vienu geriausių visos Pietų Amerikos romanų, o kitas — "Kukurūzų žmonės" — skamba visa atogrąžų simfonija. Pasirodžius trečiam romanui "Stiprus vėjas", prie jau žinomų vertybių prisijungė dar ir kitas privalumas: iškelta socialiniai veiksmai ir jų posūkiai. Vėliau išėjo "Žalasis popiežius", kuriame vaizduojama Šiaurės Amerikos korporacijų dominavimas Vidurio Amerikos gyvenime. Paskutinė trilogijos dalis — "Palaidotųjų akys" vaizduoja čiabuvių kovą prieš pelno gaudytojus amerikiečius.

Jo paskutinis romanas "Tokia mulatė" (1963) vėl grįžta į Gvatemalos legendų maginę aplinką su tikroviško pasakojimo jėga. Kalbanti augmenija, vegetaliniai žmonės, dievai ir burtininkai lydi čia skaitytoją pasakiškame kelyje, leidžiantis į Vidurio Amerikos žmogaus šaknis. Visa tai ir sudaro nepaprastą literatūrinį išgyvenimą.

Visose M. A. Asturias knygos yra ryškūs atogrąžų gamtos vaizdavimas ir tikroviškasis, bet kartu ir meniškasis įsijautimas į Vidurio Amerikos žmogaus jautimo, veikimo ir kalbos būdus. Jo indėnai, jo elgetos, jo tironai sudaro slogutį dramos, kuri vis dar tebėra didesnės Amerikos dalies kasdienė istorija.

Meisteris padidino pasiūlą. Jis duosias smaragdų, tokių didelų, kaip kukurūzai, ir tiek, kad iš smaragdų susidarys ežeras.

Prekijas nusišypsojo iš Meisterio beprotybės. Smaragdų ežeras? Ne, jo brangenybės neturėjo kainos.

Jam duosias amuletų, galinčių išsaukti vandenį, plunksnų prieš audras, marijuanos jo tabakui...

Prekijas atsakė. Jam duosias brangiųjų akmenų pasakų piliai smaragdų ežere pastatyti.

Gvatemalietį rašytoją Miguel Angel Asturias, šiemet laimėjusį pasaulyje garsiausią Nobelio literatūros premiją, žinia išgirdus, sveikina jo žmona.

70 DAILININKŲ KULTŪROS KONGRESO PARODOJE

Pokalbis su naujuoju Čiurlionio galerijos direktijos pirmininku skulptorium Petru Aleksa

Kaip ir ankstesnieji mūsų kultūros kongresai, taip ir šiemet įvykstantis neapsisėsi be lietuvių dailininkų parodos. Kongreso dienomis ji ir vyks Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Kas ir kaip ruošiamas, sužinojome, užklause skulpt. Petrą Aleksą, kuriam šiuo reikalu dabar labiausiai ir tenka rūpintis.

Sakykite, kodėl Trečiojo kultūros kongreso proga buvo atsisakyta organizuoti visų laisvojo pasaulio, ar bent JAV ir Kanados, lietuvių dailininkų naujausių darbų parodą, o nutarta parodą komplektuoti iš Čiurlionio galerijos arduos per eilę metų sukaupto dailės lobio?

Per vėlai pradėjom. Galeriją perėmiau tik rugsėjo mėn. Suorganizuoti tokią pasaulinę parodą reikalinga mažiausiai vienu metų laiko. Praktiškai tai pasifmokėm iš praėjusios Jaunimo kongreso parodos, kurią dail. A. Trinkūnas išnešė ant savo pečių, sakyčiau, su antžmogiška energija. Pasitarę su juo ir kita's savo kolegomis, priėjom išvadą, kad mes čia, Chicagoje, turime gerų kūrinių viso pasaulio lietuvių. O šiemetinė proga jie ypač tinka parodyti Kultūros kongreso dalyviams, o taip pat ir Chicagos visuomenei.

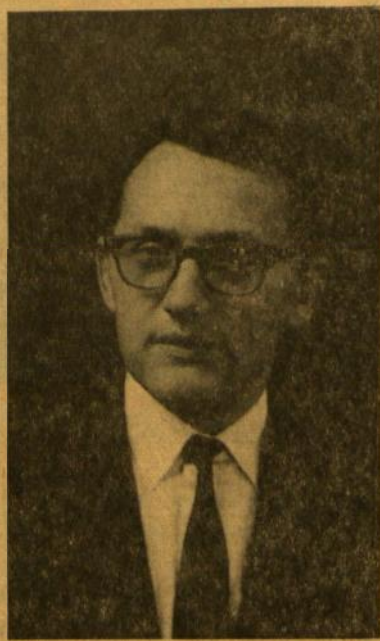
Kiek paveiks'ų, skulptūrų ir grafikos darbų šiuo metu turi įsigijusi Čiurlionio galerija ir kiek iš jų tikimasi parodyti Kultūros kongrese?

Šiuo metu galerijoje yra 146 kūriniai, iš kurių 38 yra grafikos darbai, 9 skulptūros, o likusieji 99 — tapyba — allejiniai ir akvarelės. Būsimai parodai jau turime atrinkę daugiau kaip šimtą gerų darbų.

Idomu būtų sužinoti, kurių dailininkų ir po kiek darbų bus parodyta Kongreso parodoje?

Galerijoje yra septyniolika dešimties dailininkų kūrinių. (Reta galerija gali tuo pasidžiūoti.) Norime, kad parodoje būtų reprezentuojami visi šie dailininkai.

Esate, tur būt, pirmasis Čiurlionio galerijos vadovas, jos Globos komiteto pakviestas vadovauti galerijai iš jaunosios

Skulptorius Petras Aleksa, naujasis Čiurlionio galerijos direktijos pirmininkas.

mūsų dailininkų kartos tarpo. Toks kartų pasikeitimas galerijos vadovybėje gal atneš šį tą naujo ir pačioje galerijos veikloje? Šia proga gal būtų galima sužinoti, kaip važduotatės galerijos ateitį ir kas užsimota jos pastogėje nuveikti naujame 1967—68 metų sezone?

Patekus galerijai į pastovią tėvišką Jėzuitų globą, jos ateitis yra šviesi. Kaip žinome, pagrindinis galerijos tikslas yra telkti kūrinius, kurie, laikui atėjus, bus gražinti į nepriklausomą Lietuvą. Turiu sudarę energingą ir kvalifikuotą direktiją, susidedančią iš Giedrės Žumbakienės, Petro Seštakauskio, Algirdo Trinkūno ir Juozo Mikelevičiaus. Artimiausiu metu planai yra tinkamas kūrinių glėbėjimas, nelaikant juos vien sandėlyje, bet rodant visuomenei už galerijos ar net Chicagos ribų. Taip pat mūsų tikslas yra pakelti ir išlaikyti galerijos meninį lygį tinkamą aukštumoj.

Galerijos parodų tvarkaraštis 1967/68 metų sezonui buvo sudarytas jau dail. B. Murino. Be dabar vykstančios dail. E. Urbaitytės parodos, šiais metais

dar turėsime dail. Mikšio parodą, o 68-sius metus pradėsime su Vidos Kristolaitytės paroda.

Esate taipgi jaunaisios mūsų menininkų kartos dailininkas — skulptorius, savo srities išsimokslinimą įgijęs jau šiame krašte, tad ir mūsų jaunųjų dailininkų problemos jums, tikiu, yra arčiau prie širdies ir jų sprendimai yra kartu ir Jūsų pačių rūpesčiai. Kaip vertinate čionykštes jaunesnės lietuvių dailininkų kartos pastangas? Ar nėra pavojus, kad jaunesnieji ir jauniausieji gali visai atitrūkti nuo lietuvių tautos kultūrinės raidos ir savuosius laimėjimus išbarstyti tarp sveitimujų? Kuo ir kaip turime bendromis jėgomis šiam pavojui spyruotis, kad lietuvių vardas jų laimėjimuose neišnyktų, kad jie patys jo nešnaikintų, kad, sem-

damiesi iš viso pasaulio, jie paliktų ir savąją duoklę lietuvių meno aruode?

Jaunųjų pastangos yra didelės ir rezultatai geri. Pažiūrėkim, koks didelis skaičius studijuojančio jaunimo! Tačiau gyvenant skubėjimo zenkle, kartais ir jų darbuose jaučiasi paviršutniškumas. Stipriai pasireiškama individualiai.

Kiekviena tauta išsivijoje stovi išdirpimo pavojuje. Neabejoju, kad atitrūks tam tikra maža dalis ir nuo mūsų kultūrinio kamieno, kas išsivijoje neišvengiamai yra natūralu. Daugumas mūsų čia turime pereiti per, taip vadinamą, "piemenystės laikotarpį" (nebūtinai jaunatvėje): paklaidžioti, kad, pasukui grįžus į savą tarpą, pradėtume kitaip matyti ir girdėti. Save ir aplinką pažinę, pamato-

me, kad mūsų žmonės lygiai aukštai stovi kultūringųjų tautų tarpe, ir jaunimui nėra reikalo nuo savo tautos atsiskirti. Lietuvių pasiekti kultūriniai laimėjimai kitataučų tarpe yra taip pat mūsų visų laimėjimai. Tai dalis mūsų misijos išsivijoje. Jei norime, kad kiti mūsų kultūrą pažintų, mes turime domėtis ir tų kitų kultūrinėmis apraiškomis.

Tikiu, kad jaunesnioji mūsų dailininkų karta neliks skolinga lietuvių tautai, nors aplinkos paveikta gal kartais ir apvilskai kuriuos vyresniusius, kuriams jau nebe vien liaudies motyvų ribose.

KEIČIASI PROFESORIAIS

Vienos arkivyskupo kardinolo Koenig iniciatyva Graikijos

Salonikų stačiatikių metropolitas Panteleimon ir keli Salonikų universiteto teologijos fakulteto profesoriai lankėsi Vienos universiteto teologijos fakultete. Ta proga buvo sutarta kasmet pasikeisti pora profesorių tarp abiejų fakultetų. Šiuo būdu siekiama geriau susipažinti su atskirų bažnyčių teologija ir lengviau priėti skir-

rianių klausimų sprendimo. Panašūs susitikimai tarp katalikų ir protestantų teologijos profesorių šiomis dienomis įvyko Romoje popiežiškajame Grigaliaus universitete. Čia pirmą kartą universiteto istorijoje protestantų teologas prof. Vicher ir pastorius Porter skaitė viešas paskaitas teologiniais klausimais.

foto V. MAZELIS

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

TATUANOS LEGENDA

(Atkelta iš 3 psl.)

pre jo šalto drugo jungėsi jo širdies drebėjimas. Ir jo trisdešimt raitų tarnų jo akyse mirguliuojo kaip pavidalai sapne.

Staiga atskiri dideli lašai suvilgė kelią. Iš tolo, pakalnėje buvo girdimi aidintys rikimai piemenų, varančių bandas apsaugai nuo aušros. Arkliai paspartino žingsnį, norėdami greičiau pasiekti užuovėją, tačiau nebusukubo. Po didelių lašų, vėjas blaškė debesius, niokodamas medžius ir siekdamas slėnį, su savimi nešdamas šlapius miglos apsiautalus. Pirmieji žabai nušvietė peizažą, tartum tvykstelėjimai pamisusio fotografo, kuris darė audros nuotraukas.

Arkliams lekiant kaip pabaisams su nuotraukais pavadžiais, ir atlenktom ausim, vėjui taršant karčius, suklypo Prekijo žirgų žingsnis. — "Kiek mėnesių praėjo, kai bevaikščiojant keliais?.. — klausinėjo, eidamas nuo durų iki durų, žmones, kurie jas užtrenkdavo, nieko neatsakydami, pamatė šmėklą žaliu apsiaustu ir rožine barzda.

Ir taip prabėgus daug laiko, visus šitaip beklaušinėjant, Meisteris Migdolmedis sustojo prie Prekijo durų, norėdamas paklausti verge, vienintelę, išlikusią po tos audros!

— Kiek mėnesių praėjo, bevaikščinėjant keliais?..

Saulė, kuri iškišo galvą iš dienos baltų marškinių, prie durų, apkalintų auksu ir sidabru, tvieskė spindulius į Meisterio nugarą ir į tamsų viedą tos, kuri turėjo dalelę jo sielos, brangenybę, kurios jis negalėjo nupirkti už smaragdų ežerą.

— Kiek mėnesių praėjo, bevaikščiant keliais?..

Vergės lūpose užspringo atsakymas ir sukamėnė kaip jos dantys. Meisteris tylėjo lyg paslaptingas akmuo. Švietė Apuoko Zvejo mėnesiena. Abu tylėdami, akimis nusiprausė veidus, lyg du meilužiai, kurie buvo švykė ir staiga susitiko.

Vaidą sukretė įžūlus triukšmas. Atėjo jų suimti Dievo ir karaliaus vardu, jį kaip burtininką, o ją kaip velnio apstėtąją. Tarp kryžių ir kerdų nutrenkė abudu į rūšį: Meisterį su rožine barzda ir žaliu apsiaustu, o vergę, nuogą kūnu, kuris buvo toks standus, kad atrodė lyg nulietas iš aukso.

Po septynerių mėnesių jie buvo pasmerkti mirti, sudeginant Didžioje aikštėje. Nukankinimo išvakarėse Meisteris prisitartino prie vergės ir nagų jos rankoje išstaturo laivelį, sakydamas:

— Tatuana, ši tatuiruotė turi tokią galią, kad visad leidžia pabėgti nuo gresiančio pavojaus. Mano noras, kad būtum laisva, kaip mano mintis; nubrėžk tą laivelį sienoje, asloje ir ore, kur panorėsi. Užmerk akis, įlipk į jį ir išėik. Išėik, nes mano mintis stipresnė už molinį stabą. Mano mintis saldesnė už bičių medų, renkamą iš sukinajus žiedų!

Negaišdama nė akimirkos, Tatuana padarė tai, ką Meisteris jai liepė: nubrėžė laivelį, užmerkė akis ir, jai įlipus į jį, pradėjo judėti pasprukdama iš kalėjimo ir nuo mirties.

Ir sekantį rytą, sudeginimo rytą, kalėjimo sargai rado tik sausą medį, kuris tarp savo šakų turėjo du ar tris, dar rausvus, migdolmedžio žiedelius.

Išvertė P. Gaučys

DOVANOS
Į LIETUVĄ
10% nuolaida

tik trumpam laikui —
paskutinė diena

1967 m. gruodžio 29 d.

AUTOMOBILIAMS

MOTOCIKLAMS

TELEVIZIJŲ

APARATAMS

TRANSISTORINIAMS

RADIJAMS

MAGNETOFONAMS

Reikalaukite mūsų nemo-

kamo katalogo.

Užsisakykit dabar. Užsisa-

kykite tik per

**INTERTRADE
EXPRESS
CORP.**

125 E. 23rd Street
New York, N. Y.
10010

MARQUETTE PARK - AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

80 MILIJONŲ PERSOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ viena iš žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokejo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų Chicago. Taupymo Bendrovė stengiasi būti patariama ir reiki ti pačius geriausias patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis: noriai prisidedame darbais ir finansais, kad galėtumėte pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago's Taupymo ir Skolinimo Bendrovę išnagiusią į virš \$84.000.000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlimas išpuoštą pirmą įstaigos aukštą Laimės Šalčinėlį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1.200.000. Pamatysite plačiai žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veitui duodamas organizacijų su-

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings	8. Sell and redeem U. S. Bonds	order checks. No service charge
2. College Bonus Savings	9. Safety Deposit Boxes	to members
3. Christmas Club Savings	10. Free Community Rooms for	12. U. S. Postal Stamp Machine
4. Vacation Club Savings	10. your organization meeting	12. Service.
5. Home Mortgage Loans	10. (Free Coffee)	13. We sell Travelers Checks
6. Home Improvement Loans	11. Cash checks and pay all family	14. Save-by-mail Kits
7. All Types of Insurance	11. bills with our special money	15. Notary Public Service

4 3/4%

METAMS

VISUOSE
TAUPYMO
SKYRIUOSE

Federalinės vyriausybės
apdraudęs įstaigoje visos
taupymo sąskaitos
apdraustos iki

sirinkimams. Susirinkusiems veitui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštą dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupoma mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5 1/2%. Šiandien mokslas kainuoja nuo \$6.000 iki \$12.000 ir

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesimais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutausysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Valkams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus neriekia sumaišyti su dabar garsinamu Certificate'ų taupymo skyriumi.)

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime
JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	.....12:00 P.M.—8:00 P.M.
TUESDAY	.....9:00 A.M.—4:00 P.M.
WEDNESDAY	..... Closed All Day
THURSDAY	.....9:00 A.M.—8:00 P.M.
FRIDAY	.....9:00 A.M.—8:00 P.M.
SATURDAY	.....9:00 A.M.—12:30 P.M.

LIETUVOS ISTORIJA 1900-1940

Naujųjų laikų Lietuvos istorijos sukūrimas ir išleidimas turi jau savąją istoriją. 1958 m. birželio 7 d. būrelis čekistų visuomenininkų besikalbėdami priėjo išvados, kad švenčiant 40 metų Lietuvos nepriklausomybės sukaktį, būtų pravartu tarsi atžymėti nepriklausomybinio laikotarpio istorijos išleidimu. Šiuo reikalu 1958 m. liepos 11 d. raštu buvo kreiptasi į Lituanistikos institutą ir nurodyta, kad mokslininkai parašyti istorija būtų didelis reikšmės kūrinys, nes a) parodytų kokią milžinišką valstybinę, ūkinę ir kultūrinę pažangą per tokį trumpą laiką Lietuva pasiekė, b) įrodytų, kad Lietuva savarankiškai ir gražiai tvarkėsi, nespaudžiama jokių vakarų kapitalistų, kaip savo propagandoje mūsų krašto okupantai rusai nuolat tvirtina ir c) mūsų tautai, ypač jaunimui, o taip pat ir bendriniam mokslui būtų objektyvi žinių šaltinis apie tikrąją Lietuvos praeitį nuo pat 1918 metų. Paprašytas Lituanistikos institutas sudaryti istorijos leidimo komitetą bei išrinkti vyriausiąją istorijos redaktorių, kuriam būtų pavesta pasitelkti bendradarbius.

Lituanistikos institutas pritarė pasiūlymui ir šiuo reikalu kreipėsi į Liet. instituto istorijos skyrių, kuris paruošė plačią anketa ir ją išsiuntinėjo savo nariams-istorikams. Į anketa įvairiai atsakyta, bet istorijos sukūrimui ir išleidimui entuziastingai pritarė tik vienas žymus istorikas. Tuomet Lituanistikos institutas patarė imtis privačios iniciatyvos ir paskirai tartis su istorikais. Buvo kreiptasi į daugybę šios srities mūsų mokslininkų, bet reikalas nepajudėjo. Praėjo daug laiko. Pagaliau, 1966 m. spalio mėn. 14 d. Dr. Kazio Griniaus fondo valdyba nutarė išleisti naujųjų laikų Lietuvos istoriją ir vyriausioju redaktorium pakviesti profesorių Praną Čepėną, kuriam pavėdė suorganizuoti šiam veikalui rašyti bendradarbius. Paruoštas istorijos turinio planas ir numatyta pajamų ir išlaidų samata. Išlaidoms dengti lėšas skiria Dr. Kazio Griniaus fondas iš savo kasos, iš anksto renka aukas ir prenumeratą. Per vienerius darbo metus nemaža atlikta. Veikalas numatoma spausdinti antrašte — Lietuvos istorija (1900-1940). Gal kai kas galėtų paklausti, ar toks veikalas yra reikalingas lietuvių visuomenei tremtyje, ar užsimoka tam reikalui skirti tiek laiko ir lėšų.

ST. ZABRODSKAS

Miesto ir namų statymo kontraktoriaus

Atleka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektrines įrenginius ir kt. Išdirba reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontavimui.

Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.

2040 West 52nd Street
Telef. — PR 8-7887
CHICAGO, ILLINOIS 60609

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

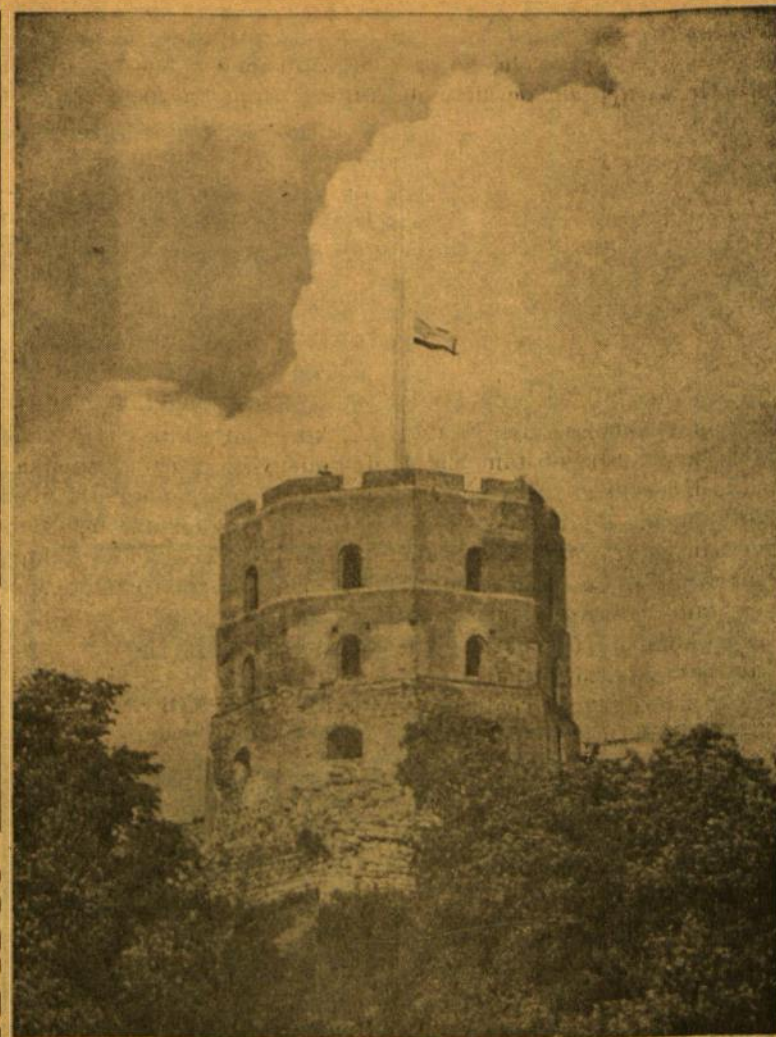
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrinimas
Apdraustas perkrapstymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

Iš tikrųjų, turime du didelius Lietuvos istorijos veikalus — dr. A. Šapokos ir dr. V. Sruogienės. Betgi abu čia paminėti istorijos veikalai ne tiek daug vietos yra pasilyrę naujųjų laikų Lietuvos istorijai — maždaug tik 12 proc. visos jų knygų apimties. Be to, jie rašyti mokyklai. Naujieji Lietuvos istorijos laikai galėtų sudominti didesni žmonių skaičių. Jie apimtų ir nepriklausomybės laikotarpį. Naujųjų laikų istorija būtų didelio formato knyga ir turėtų apie 600 puslapių.

Yra nebologų veikalų svetimomis kalbomis, ypač lietuvių tautos atgimimo metui. Pavyzdžiui, M. Roemer, Litwa, 1908, J. O. Ochmanski-Litewski ruch narodowy-kulturalni w XIX wieku, 19-65, M. Hellman, Die litauische Nationalbewegung in XIX-XX Jahrhundert, 1953. Lietuvių kalba yra apščiiai straipsnių periodinėje spaudoje, atsiminimų, trumpų monografių, bet nėra suvestinio istorijos veikalų, kur būtų plačiai nušviestas 1900-1940 metų laikotarpio lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės gyvenimas.

Tektų pažymėti, kad neseniai okupuotoje Lietuvoje išspausdinta trijų tomų Lietuvos istorija. Trečiasis tomas yra skirtas naujesiems laikams. Sovietinė Lietuvos istorija negali patenkinti lietuvių visuomenės, nes tame veikalas pilna ne tik rusiškai komunistinių tendencijų, tikrovės iškreipimų, bet ir falsifikavimų. Prisiminkim iš to veikalų tik vieną pavyzdį (Lietuvos TSR istorija, III t., 1965, 70 psl.) ir nusištatymą skelbiamos medžiagos patikimumą. Ten rašoma: "19-19 m. pradžioje pradėjo veikti gimnazijos ir progimnazijos Vilniuje, Švenčionyse, Rokiškyje, Šiauliuose, Kupiškėje, Biržuose, Ukmergėje, Zarasuose, Linkuose

Gedimino kalno piliis Vilniuje

je ir kituose Tarybų Lietuvos miestuose ir miesteliuose." Skelbiamas tokias žinias apie gimnazijų veiklos pradžią, Lietuvos T. SR istorijos redaktoriaus iš tikrųjų žino, kad vienos čia minėtų gimnazijų pradėjo veikti 1916, kitos 1917, 1918 metais, dar vėliau okupacijos laikais, todėl jų nereikėjo iš naujo steigti 19-19 m.

Šiam veikalui rašyti vyriausias redaktorius prof. Pranas Čepėnas jau yra pasitelkęs visą būrį bendradarbių, kurie jau rengia pažadėtuosius straipsnius. Naujųjų laikų Lietuvos istorija susida-

rys iš dviejų stambių dalių: pirmoji — 1900-1920, antroji — 1920-1940 metai. Pirmąją dalį rašo Pr. Čepėnas, antrąją — dr. J. Jakštas. Plačią to meto Lietuvos ūkio istoriją ruošia dr. J. Pajaujis, užsienio politikos raidą — dr. D. Krivickas, Bažnyčios padėtį ir santykius su valstybe — kun. R. Krasauskas ir kun. P. Jutulius, lietuvių emigracijoje — dr. V. Sruogienė, mokslas ir švietimas — dr. A. Rukša, lietuvių tautos politinės diferenciacijos (politinės partijos ir draugijos) — dr. J. K. Čeginskas, grožinė literatūra — dr. H. Nagys ir kt.

Iš čia surašytų pavardžių matyti, kad bendradarbiai parinkti ne sroviniu principu, bet kaip dalykų žinovai, kurie Lietuvos istorijai straipsnius rašys moksliniu būdu, panaudojant ir nurodant šaltinius, literatūrą ir kt. Bendradarbiai ir redaktoriai laikosi šio principo: rašyti istoriją tokią, kokia ji buvo, t. y., surinkti pakankamai patikimos medžiagos šaltinių pavidalu, panaudoti jau išspausdintą literatūrą, atsiminti mus ir pan. Iš surinktos medžiagos parašyti praeities įvykių raidą, kuri atitiktų tikrovę. Žinoma, kiekvienas istorikas turi žmogiškų silpnybių, turi srovinių simpatijų, bet vis vien jis iš anksto išpareigoja srovinėje ar politinėje kovoje nedalyvauti, nebūti pro pagandistu, bet visų istorinių įvykių neutraliu stebėtoju. Parašytieji bendradarbių straipsniai vyr. redaktoriaus Pr. Čepėno laukiami ne vėliau, kaip 1968 m. liepos mėn. pradžioje. 1968 metais naujųjų laikų Lietuvos istorijos (1900-1940) rankraštis bus parengtas spausdinti.

Vyr. redaktoriaus Prano Čepėno adresas: 6015 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629, telef. 312, HE 4-2048, leidėjo — Dr. Kazio Griniaus fondas, c-o L. Smulkštys — 2523 West 69th St., Chicago, Ill. 60629.

— JAV lapkričio 20 d. bus jau 200 mil. gyventojų.

SIUVIMO MASINOS

BERNINA • NECCHI • ELNA • VIKING • PFAFF • SINGER

(Sveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, ir visų kitų firmų). Taisome, parduodame ir nuomojame priemonas kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sažiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestiuose. Parduodame ir taisome dulkų siurblius įvairių gamybų.

B & B DISTRIBUTING CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dūkinis

highest rates in our history

4³/₄%

per annum, current rate
Paid Quarterly

Earn the highest passbook rate in our history, paid quarterly. Earnings at our current rate of 4 3/4% per annum, compounded quarterly, are equal to an average annual rate of 4.83%. Are you now receiving earnings on your savings four times a year? Your passbook savings account has no time or minimum requirement. You may add any amount at any time.

5¹/₄%

per annum on
6 month certificates.

Savings Certificates are issued in minimum amounts of \$10,000 and larger amounts in \$1000 multiples.

Safety for savings and financial strength are a tradition at Standard Federal Savings.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

Assets over \$120,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS

HOURS:

Mon. & Thurs. 9 A.M. to 8 P.M.
Tues. & Fri. 9 A.M. to 4 P.M.
Wednesday — Closed
Saturday 9 A.M. to 12 Noon

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, TAIPGI ORO VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

JAU DVYLIKA METŲ VEIKIA LIETUVIŲ BERNIUKŲ MOKYKLA —

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
Kennebunkporte, Maine,
SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 grupėms).

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Atlyginimas visiems priimamas. Atsivežgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Registruokite mokinius 1968-1969 m. Priimami mokiniai, baigę 8 skyrius.

Informacijų ir kitais reikalais rasykit:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
NOVEMBER - LAPKRIČIO 9, 10 ir 11 D. D.

BARON VON KLUEG V.S.O.P.
IMPORTED GERMAN BRANDY Fifth \$3.89

AMERICAN FIVE STAR CALIFORNIA BRANDY Fifth \$3.09

COEUR DE FRANCE Grande Fine CHAMPAGNE COGNAC Fifth \$4.29

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89

STOCK IMPORTED Dry or Sweet VERMOUTH 30 oz Bottle \$1.69

POPULAR BRAND OF LONDON DRY GIN 90 Proof 1/2 gal. \$6.98

GLEN - MAVIS IMPORTED SCOTCH WHISKY Fifth \$3.39
3 FOR \$10.00

POPULAR BRAND OF IMPORTED CANADIAN WHISKY Fifth \$3.69

MATEUS PORTUGAL ROSE WINE Fifth \$1.89

SOUTHERN COMFORT LIQUEUR 100 Proof Fifth \$3.98

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SA-TOM

4³/₄% on savings accounts **5¹/₄%** on investment bonus

NUO SAUSIO MĖN. I D., 1967 M. Šaškaitos apdraustos iki \$15,000

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS

PASIRINKIMAS SPALVUOTU AR PAGRASTU TELEVIZIJŲ RADIJŲ • STEREO • ORO VESINTUVŲ • TAISYMAS

2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875
Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.
Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

Dail. Juozas Mikelevičius, kurio darbų paroda šiandien (lapkričio 11 d.) 6 v. vak. atidaroma Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, 4012 Archer Ave., Chicagoj.

Kultūrinė Kronika

• Vincui Mykoliaičiui - Putinui skirtoji kultūrinė popietė yra rengiama ateitininkų meno draugijos Satrijos gruodžio 10 d. 3 val. popiet Draugo redakcijos patalpose, Chicagoje. Siemmet Lietuvoje miręs žymusis poetas - rašytojas, literatūros istorikas ir mūsų universitetų profesorius V. Mykolaitis - Putinas buvo vienas iš "Satrijos" kūrimosi inspiratorių pirmajame nepriklausomybės dešimtmetyje Lietuvos universitete, Kaune. Putino kūrybai ir jo asmeniui Satrijos dabar rengiama kultūrinė popietė bus gyvo simpoziuminio pobūdžio, kurioje apie šį mūsų rašytoją kalbės rašyt. Vincas Ramonas ir kiti, artimiausią Putiną pažinoję gyvenime. Popietėje taipgi bus rečituojama rinktinė V. Mykolaičio - Putino kūryba, klausoma poeto mėgtoji muzika. Bus girdimas ir pats Putinas, skaitantis savo kūrybą plėkštėleje. Visuomenė kviečiama šioje kultūrinėje popietėje dalyvauti. Įėjimas nemokamas.

• Meno parodos Chicagoje. Juozas Mikelevičius darbų paroda Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje (4012 Archer Ave.) atidaroma šiandien (lapkričio 11) 6 v. vak. Paroda muziejuje vyks iki gruodžio 9 d.; lankoma savaitės dienomis ir sekmadieniais nuo 1 v. popiet iki 4 v. 30 min. Jauno dailininko Juozo Mikelevičiaus kūryba mūsų visuomeniui jau pažįstama ir regėta visoje eilėje bendrinių - kolektyvinių parodų. Ši individuali paroda Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje įdomi dar ir tuo, kad bus progą žiūrovui dailininką pažinti visame jo kūrybos ploteje. Paroda vyks iki gruodžio 9 d.

MOVING
perkrausto baldus iš arčiau ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skėlinių rėmai ir metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258 59

Ponioms ir Panelėms
Sveidiskas masažas. Sauna ir garo vonios. Specialus masažas pavargusioms kojom. Pašalinimas nereikalingų plauku elektrolyzės būdu.
JANINA POCS, MARSHALL
FIFTH ANNEX BUILDING
25 E. Washington St. Suite 1420
Tel. DE 2-6631 ir namų NA 2-6712

EGZISTENCIALIZMO ĮNAŠAS I LITERATŪRA

PETRAS MELNIKAS

Nuo Descartes laikų abstrakčios klasikinės filosofijos problemos palaipsniui tapo nustumtos į šalį egzistencialistiškų nūdienio gyvenimo sprendimų. Susirūpinimas kasdieniais ČIA ir DABAR klausimais pakeitė klasiškas logikos, metafizikos ir etikos problemas.

Griežtų protinių sistemų atmetimas padarė egzistencialistus poetais ir beletristais. Jie šia forma perduoda savo mintis ir, kaip novelistai, dramaturgai ir poezijos atgavintojai, jie yra aukštos kokybės. Jų įnašas į literatūrą, nežūrint įvairių priekaištų, yra vertas dėmesio.

Štai keletas teigiamų atsiliepimų.

E. Wilson knygoj "J. P. Sartre. The Novelist ant the Existentialist" šitaip atsiliepiama apie Sartre:
"Gaunasi įspūdis, kad Sartre talentas yra kaip John Steinbeck'o. Kaip ir Steinbeck, Sartre yra stipraus pajėgumo rašytojas: pirma, kaip sklandus išradėjas, kuris visuomet atrasko kokį nors įdomų atsitikimą, antra, kaip rimtas gyvenimo stebėtojas su viešo gyvenimo supratimu".

pasekėja, vis dėlto yra stipri ir savaiminga.

• "Draugo" romano premijai skirti komisija šiemet sudaryta iš Clevelande gyvenančių kritikų ir rašytojų. Komisiją sudaro Aldona Augustinavičienė, Petras Bajčiūnas, Vacys Rociūnas ir M. Venclauskas (penktas narys bus prarastas vėliau). Romanai išsiųsti komisijos nariams. Mecenatas yra Gediminas Janula iš Waterburio. Premijos įteikimas bus ateinančių metų kovo 17 d. Jaunimo centre.

• Gražina Bacewicz (Gražina Bacevičiūtė), kompozitoriaus Vytauto Bacevičiaus sesuo, gimusi 1913 metais Kaune, muzikinę karjerą pradėjusi kaip smuikininė (Kaune savo laikui gastroliavusi), Lenkijoje yra iškilusi į pirmąją moderniosios muzikos kompozitorę. Amerikiečių kritika ypač palankiai atsiliepiama apie jos plėkštėleje įrengtą kompoziciją "Muzika styginiams instrumentams, trimitams (trompetams) ir perkusijai (mušamiesiems)", priskirdama ją prie ryškiausiųjų šių dienų lenkų avant-garde'o muzikos kūrėjų. (Philips 6001-41, mono, 900141, stereo.) Atžymima, jog kompozitorė, kad ir būdama dvylikos tonų vengrų komp. Bartoko išradinimo

Apie Camus D. Day ("The Stranger, A. Critical Commentary") duoda tokius komentarus:

"The Stranger" tapo (1-liko) vienu labiausiai kontroversinių šio šimtmečio beletristikos kūrinių. Mersault, šis paprastas mažas žmogelis su jo keista pa-

žiūra į gyvenimą, turi kažką, kas pririša kiekvieną skaitantį šią knygą. Man ateina į galvą mintis, ką vienas dramaturgas "Caligula" tipas pasakė apie to veikalą herojų: "Jis verčia susimąstyti. Jis verčia visą pasaulį susimąstyti!" Tą pat galima pasakyti ir apie Mersault ir jį sukūrusį autorių. "The Stranger" yra maža knygelė, bet ji puikiai iškelia Camus susidomėjimą nūdienio žmogaus vienatvės, laisvės ir atsakingumo temomis".

Egzistencializmas stengiasi pažadinti ir poeziją iš jos apsnū-

dimo ir grąžinti jai prideramą vietą visuomenėje.

W. Barrett ("Heidegger and The Poets") aprašo jų susidomėjimą šia 19-20 šm. mažai

populiaria literatūros forma. Atrodo, tik nusiųylęs filosofija (ir net nebaigęs savo veikalą "Being and Time" II tomo), Heideggeris (7 psi.)

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1967 M.

Pradžiuginti ir paremti savo artimuosius Lietuvoje artėjančių švenčių proga kiekvienas lengvai tai galime padaryti, pasinaudodami Baltic Stores patarnavimu ir pasiųsdami jiems dovanų siuntinėlius.

Siuntėjas gali pats sudaryti savo pageidaujama siuntinuką iš Baltic Stores kainoraščio arba užsakyti jam patinkamą jau paruoštą siuntinį. Žemiau išvardiname kelis, kurie yra labai praktiški ir ten laukiami.

Mišrus siuntinys 1967.

3 1/2 jardo geriausios rūšies angliškos vilnonės kostiuminės medžiagos, 3 jardi vilnonės medžiagos kostiumėliui arba vilninei suknelei, 2 vyriški nailoniniai marškiniai arba dvi bliuskutes šilkinės arba terelyno, 1 vyriškas arba moteriškas geros rūšies megztukas, 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių arba nailoninių kojinių, 1 nailoninis vyriškas arba moteriškas lietpaltis, 1 svaras saldainių ir 20 geriausių cigarečių.

\$100.00

Maisto 1967.

3 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kavos, 2 sv. ryžių, 3 sv. geriausios rūšies miltų, 1 dėžutė nescafe 1 sv. maišytų saldainių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. pipirų ir 1/4 sv. lauro lapų.

\$30.00

Moteriškas K. 1967.

3 jardi vilnonės paltui medžiagos, 3 jardi vilnonės suknelei medžiagos, 1 vilnonis megztukas, 2 poros nailoninių arba vilnonių kojinių, 1 vilnonė gėlėta suknelė, 1 p. odinių pirštinių, 1 sv. maišytų saldainių.

\$75.00

P-3 Vilnonė medžiaga dėl dviejų paltų ir angliška vilnė medžiaga dėl vyriško arba moteriško kostiumo

\$75.00

V-3 10 jardu kostiuminės medžiagos dėl trijų kostiumų.

\$55.00

Praktiški dalykai, kuriuos galima dėti į betkurį siuntinį. Itališki lietpalčiai, nailoniniai lietpalčiai \$11.00. Svečariški 17 akmenų laikrodžiai \$27. Vilnonės skarelės \$4.00. Ugo grožio plokštelės.

BALTIC STORES, LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2, England
TELEF. — SHO 8734.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir greitas siuntinių pristatymas.

Automobiliu nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service

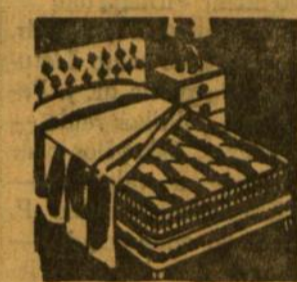
Karosrijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill. 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

Mūsų erdviose patalpose turime didžiąsai pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val., antrad. trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4 3/4%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650

Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PProspect 6-8998

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS RESTORANAS, KURIAME GAMINAMI LIETUVIŠKI VALGIAI.
Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

KALĖDINĖS DOVANOS

pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius

LIETUVOJE,

jei siūsite jas per

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

220 South State St., Tel. WA 2-9354

arba

2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins tikrai vertingų siuntinių sudarymą.

Pėr mus galite užsisakyti ypatingas dovanas — automobilius, motociklus, šaldytuvus, televizorius ir kitokius daiktus bei maisto produktus.

Mes mielai priimame ir išsiunčiame siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuosavų daiktų ar maisto produktų.

Reikalaukite naujus katalogus bei miltų sąrašus.

Garantuotą siuntinių pristatymą atliekame jau virš 20 metų.

O jeigu norite aplankyti Lietuvoje savo gimnaisius, tai mūsų skyrius —

— GORDON TRAVEL SERVICE, INC., —

sutvarkys Jums kelionės reikalus bei jokių rūpesčių.

Mes mokame 4 3/4% ant visų sutaupų per annum

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632

Telephone CL 4-4470

August Saldukas
Chairman of the Board

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKLEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.

VALANDOS: PIRMAD ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v.

SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOSKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.

Išgykite urminėmis kainomis iš tūkstąnčių jardu užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadės, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRSKITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffeta, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimajai Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

• **AIDAI, 1967 m. spalio mėn.** Nr. 8. Žurnalo pirmojo puslapio akcentas krinta ant artėjančio kultūros kongreso temos. Redakcija, be kita ko, kultūros kongreso ir aplamai kultūrininkų rūpesčius šiandieninėje situacijoje pirmą eilę šitaip aptaria: "Svarbu šiandien kiek galint blaiviau pažvelgti į nematytas besiklostančią mūsų padėtį. Prieš daug rūpesčių stovime, norėdami dar bent šiek tiek ilgiau užtikrinti savo tautinę gyvybę. Nors tie rūpesčiai yra visiems matomi, bet daugelis jų lyg nemato, tikrovę dengdami iliuzijomis. O kultūrininkai negali jų nematyti, būdami patys liečiami. Todėl ir reikia, kad jie šiuos rūpesčius visiems atskleistų kiek galint giliau ir kiek galint konkrečiau".

Labai intriguojantis šio numerio pasiskaitymas yra V. Mykoliaičio - Putino sesers M. Slavienienės atsiminimai apie savo neseniai mirusį broį, liečią kaip tik pirmosios bolševikų okupacijos dienas. Intymia poeto širdies šiluma dvelkia naujas Vlodo Šlaito eilėraščių pluoštas. Naujiena yra ir mūsų romanisto Juozo Kraliaus straipsnis apie šaltinius senovės lietuvių religijai pažinti. Rašytojas, atrodo, yra pagrindinai šią temą išstudijavęs, drįs tame spėti, tur būt, tada, kai rašė savo mindauginius romanus. Beletristikai duoklė šį kartą yra R. Spalio novelė "Meilutis".

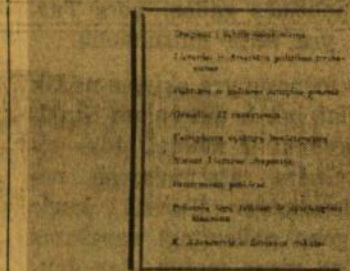
Apžvalginėje numerio dalyje aptariama LKM Akademijos suvažiavimas, stabtelėjama ties vokiečių rašytojo Grass pokario metų lietuviškųjų motyvu šešėliais, aprašoma lietuvių pranciškonų meniškąji koplyčia Knežbunkpforte, kruopščiai surinkta mėnesio įvykių kronika. Recenzuojamos knygos: A. Landsbergio "Penki stulpai turgaus aikštėje", Vyto Valaičio nuotraukų knyga apie Pablo Casals ir B. Rallos "Laumių juosta". Visos jos aptiriamos palankiai. Tik kažkaip į akis stringa Ilonos Gražytės Landsbergio Stulpų recenzijoje toks teigimas: "Mūsų dienų žiūrovui heroizmo sąvoka, kaip ją suprato praicitės generacijos, yra svetima — nugalėtojas ir nugalėtas dažnai dvi tik skirtingas kaukes, už jų slepiasi vidinė realybė, pasamones džiunglės. Jose sunku atskirti šviesuosius nuo tamsiųjų ir laisvuosius nuo belaisvių". Taip, tiesa, kad dabarties pasaulyje

tokių daltonistų pasitaiko, kurie pradedą neskirti net vergijos nuo laisvės. Blogiau tik, kad šita pasitaikanti daltonizma čia Ilona Gražytė savo teigimu bando kone suvisuotinti, lyg tai būtų tikras ir daugumos žodis, kai rašoma "Mūsų dienų žiūrovui" ir t. t. Per lengvai mes vieną kurią laiką nenormalybę imame laikyti tikrąja realybe, tam tikra prasme tampa daltonistais.

• **TEVYNĖS SARGAS, 1967 m., Nr. 1 (28).** Politikos ir socialinių mokslų žurnalas. Redaguoja St. Dzikas, 89 - 17 97th St., Woodhaven, N. Y. 11421; administruoja Jonas Jakučionis, 503 Euclid Ave., Brooklyn, N. Y. 11208. Šio numerio kaina \$2.00. "Tėvynės Sargas" yra politikos ir socialinių mokslų žurnalas, leidžiamas Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos. Šiame numeryje rašo: dr. J. K. Valiūnas "Zengiant į jubiliejinius metus", Algirdas Budreckis "Lietuviai ir Amerikos politikos formulavimas", Domas Jasaitis "Gruodžio 17 perversmas", dr. Tomas Žiūraitis, OP, "Politikos ir kultūros santykio prasmė", kun. V. Bagdanavičius, MIC, "Valstybinės vyskupų konferencijos", A. Gražiūnas "Nacinė Lietuvos okupacija". Ryškiųjų veidų skyriuje prisimenama miręs Eduardas Turauskas, sulaukęs 70 metų dr. P. Karvelis ir 1961 m. miręs Juozas Bičiūnas. Apžvalginėje žurnalo dalyje trumpesnius ir ilgesnius straipsnius bei informacijoje pateikiama visa eilė politinių, visuomeninių, kultūrinių pasaulį bei mūsų lietuviškąją veiklą liečiančių faktų, juos komentuojant, vertinant.

TEVYNĖS SARGAS

POLITIKOS IR SOCIALINIŲ MOKSLŲ ŽURNALAS

Politikos ir socialinių mokslų žurnalo "Tėvynės Sargo" viršelis.

ateitis

Naujo "ateities" numerio viršelis, pasipuošęs Uosio Juodvalkio nuotrauka.

• **ATEITIS, 1967 m., rugsėjo mėn., Nr. 7.** Žurnalo šasiuvinis mirgėte mirga vasaros stovyklų nuotraukomis ir įspūdiškais. Džiugu ir dėl to, kad numeris daugiausia prirašytas pačių moksleivių ir šiaip jaunimo bei studentų. Yra neblogų apybraižų, eilėraščių. O kad taip būtų dar ir kokia pusėtina novelė, tai ir neiškestume nepašloje... Šalia ateitininkiškos minties puoselėjimo, grožinės kūrybos jaunuosiuose skatinimas ir ugdymas šiose išėjvose sąlygose turėtų ir būti vienas didžiausių "ateities" žurnalo uždavinių.

• **SKAUTŲ AIDAS, 1967 m., rugsėjo mėn., Nr. 7.** Lietuvių skautų ir skaučių laikraštis. Leidinys gausiai iliustruotas skautiškos veiklos nuotraukomis. Skaitytinė laikraščio medžiaga taipgi daugiausia skirta įvairiai praktiškajai skautų veiklos situacijai. Būtų ne pro šalį ir "Skautų Aidui" įsidėti vieną kitą jaunųjų plunksnos bandymą, ką jis, kiek prisimename, kadaise ir darė. Sunku šitokius užmojus palaikyti gyvus šių dienų jaunime, tačiau visai nuleisti rankų dar never-

(Atkelta iš 6 ps.)

ggeris 1930 m. pradėjo studijuoti vokiečių poetus: Hoelderlin, Rilke, Benn, Trakl ir Georg. Padėjęs į šalį griežtą protinį pasaulį, jis atsidėjo "Jausmų šešėlių" studijoms. Tuo jis lyg protestavo prieš aiškų ir racionalų mokslo ir filosofijos pasaulį. Jis jautė, kad kažkas yra netvarkoj šių dienų mechanikame pasaulyje. Jau nuo romantizmo laikų poetas juto, kad jis yra nereikalingas materializmo ir tikslių mokslų baloje paskendusiai visuomenei. Pirmą kartą istorijoje jis pasijuto be pedestalų...

Jeį poetas šiandien protestuoja, jo niekas neklauso. Seniau Aristofano, Horacijaus, Dantės, Pope ir kitų poetų protestai bent būdavo išklausomi. Jie buvo gerbiami ir kaip poetai. Tik nuo industrinės revoliucijos pradžios poetui neskiriama nei pagarbos, nei "ausies". Žmogus atsitolino nuo gamtos ir tuo pačiu nuo jos kūdikio — poezijos.

tėtų, ypač kai skautams nei tautinio, nei jaunatviško, tuo pačiu ir kūrybinio ūpo netrūkstą.

Savo studijose Heideggeris randa poetą artimą net filosofams. Jam Hoelderlinas, kitiems teoretikams Yeats ir Eliot yra poetai - filosofai.

Aplamai, egzistencialistai rašytojai yra ne tik mąstytojai, jie neretai yra sugretinami su Dostojevskiu, Hesse, Kafka, Hemingway. Egzistencialistai taipgi turėję įtakos populiariems prancūzų (Robbe - Grillet, Sarraute, Sagan) ir kitų kraštų "Nouvelle Vague" rašytojams. Amerikoje kai kurie literatūros žurnalai iš savo bendradarbių net pabrėžtinai reikalauja egzistencialistiško turinio novelių. Kai kas sako, kad egzistencializmas yra "passe", tai pokarinė haliucinacija ir ji ilgai neišsilais. Jei tai būtų tiesa, ši įdomi srovė mūsų literatūros istorijoje paliktų vis dėlto dar mažokai pačių gerųjų pavyzdžių.

Pirmoji policininkė Paryžiuje

Pirmą kartą Paryžiaus istorijoje gatvėse atsirado moterys policininkės, kurios tvarko gatvės judėjimą. Manoma, kad jos bus nepaprastai populiarios prancūzų vairuotojų tarpe

You'll leave your heart at the
DIAMOND HEAD
RESTAURANT AND LOUNGE

SOTŲ UŽKANDŽIAI
Kartą įžengus vidun, jūsų širdys nusikraidinys jus į niekad nepamirštiną tropikinį Pietų Pacifiko grožį. Pasidžiaukite pulkais tropikiniais ar amerikoniškais kulinarijos gaminiams, atvėžiu patarnavimu ir elegantišku patogumu.

ON SUPERHIGHWAY ILL. JUST WEST OF THE BEAVER, 7000 STREET INTERSECTION
for reservations call 925-3670

Private Rooms for Group Parties and Couples

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois
(2 blokaį į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

Jauki atmosfera — Skanūs valgiai — Skubus patarnavimas

VESTUVEMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI — NUO 10 IKI 800 ASMENŲ

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. po pietų

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETŲ
\$1.65 IR \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto; penktad. ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

Švenčių Nuolaidos

Automobiliams, Televizijų Aparatams, Tape Recorders, Transistiniams Radijams ir Motociklams:

URAL — 2 —
K — 750 M (su šoninėmis sėdynėmis),
kurčius galite pirkti kaipo

DOVANAS Savo Giminėms į U.S.R.R.

Papigintos kainos aukščiausiai išvardintoms prekėms, kurios yra mūsų kainoraščiuose, galioja nuo

SPALIO 1 d. iki GRUODŽIO 31 d., 1967.

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis į mūsų affiliates:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
Tel.: 215 WA 5-3455
arba į bet kurį jų skyrių.

COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.

45 West 45 St., New York N.Y. 10036
Tel.: 212 CI 5-7905
arba į bet kurį jų skyrių.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1530 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11216
Tel.: 212 IN 7-5522
arba į bet kuri jų skyrių.

arba tiesiog į:

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Avenue South,
New York, N. Y. 10003
Tel. 212-228-9547

NUOLATINĖ SIUVIMO MOKYKLA
Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktore
IRENA BERNOTAVICIENE.

Išmokitė naujo supaprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmesnį kursą, pas

B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJA ARVYDĄ DIKINĮ — TEL. 927-0044-45

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7-1741-2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 8
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.

2443 West 63rd Street, Chicago
Telef. PROspect 8-0833 PROspect 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Pamoklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 SO HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3819 SO. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL., Tel. — 636 - 2330

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

"AIDUČIŲ" AIDAMS NUAIDĖJUS

J. ŽILEVICIUS

Daugiau kaip 30 metų prof. A. Stephens ruošiamieji koncertai su moterų ansambliais visada pasizymėdavo aukštu meniniu lygiu. Per tą laikotarpį šimtams moterų - merginų Stephens giliai išdirys įkiepijo meilę muzikos menui, ypatingai balsiniam, kurį ji atstovauja. Prieš trejetą metų, 25 metų sukakties paminėjimą baigęs, didysis Alice Stephens moterų ansambliis išsiskirstė. Jo vietoje A. Stephens suorganizavo jauną atžalyną iš 13 akademikių, kurioms parinktas "Aidučių" vardas. Šio ansamblio ir užduotis skirtinga. Dėl mažo dainininkių skaičiaus jis negali atlikti didelių, keturių balsais moterų chorui parašytų kūrinių, kokius didysis ansamblis atlikdavo net su orkestru ir solistais. Repertuaras tada būdavo sunkus, sudėtingas, atstovaujantis klasiškę, rimtąją kūrybą. "Aidutės", kaip girdėjome spalio 28 dienos koncerte, programą atliko vien trumpų dalykėlių, lengvai nugalėdamos technines kliūtis, nevengdamos nei gitaros, nei šiaip lengvosios muzikos.

Minėto koncerto dainų programa buvo suskirstyta į tris rūšis: liaudies dainos, lietuvių kompozitorių originalūs kūriniai ir vertimai.

Pirmiausia dainininkės, kaip lietuviškas, atidavė pagarbą lietuviškai liaudies dainai. "Pasvarstyk antelę", plačiai dainuojama dūkų daina, gambiai prisilaikant tai melodijai būdingos harmonijos sengraikių palaipos slinktyje, G. Gudauskienės būdingai harmonizavo, o ansamblietės nepaprastai darniai kadencijas suvedė, tuo įrodydamos, jog sugeba vykusiai susiklausyti darnume. "Augo putinas" ir "Beauštanti aušrelė" originaliai skambėjo duete (L. Buivydaitė ir Z. Numgaudaitė), susidainuota darniai ir liaudiškai. "Motinėlei" (Kl. Grauzdės) puikiai paruošta, paliko tikrai atmintiną įspūdį.

Originaliosios dainos buvo pradėtos A. Vanagaičio "Graži kaip deivė". Sklandžioje harmonijoje dainininkėms buvo smagu pagauti nuotaiką. "O tu dainuok" — (Z. Venckaus) ir "Vai, nedvelk" (V. Jančiaus) buvo visai negirdėtos, naujoviškai harmonizuotos. Agnės daina iš op. "Radvila Perkūnas" (J. Karnavičiaus) ir ištrauka iš op. "Vaivos" (V. Klovos) su soliste L. Nakutyte užbaigė lietuviškąją dalį. Jauna, tik baigusi dainavimą B. M. laipsniu prof. Al Stephens Chicago Conservatory College dainavimo fakultetą Nakutyte puikiai pasirodė. Jos dramatinio pobūdžio balsas sodriai skambėjo. Jei solistė pasuks savo muzikines gaires operos link, galima tikėtis susilaukti vertingos solistės.

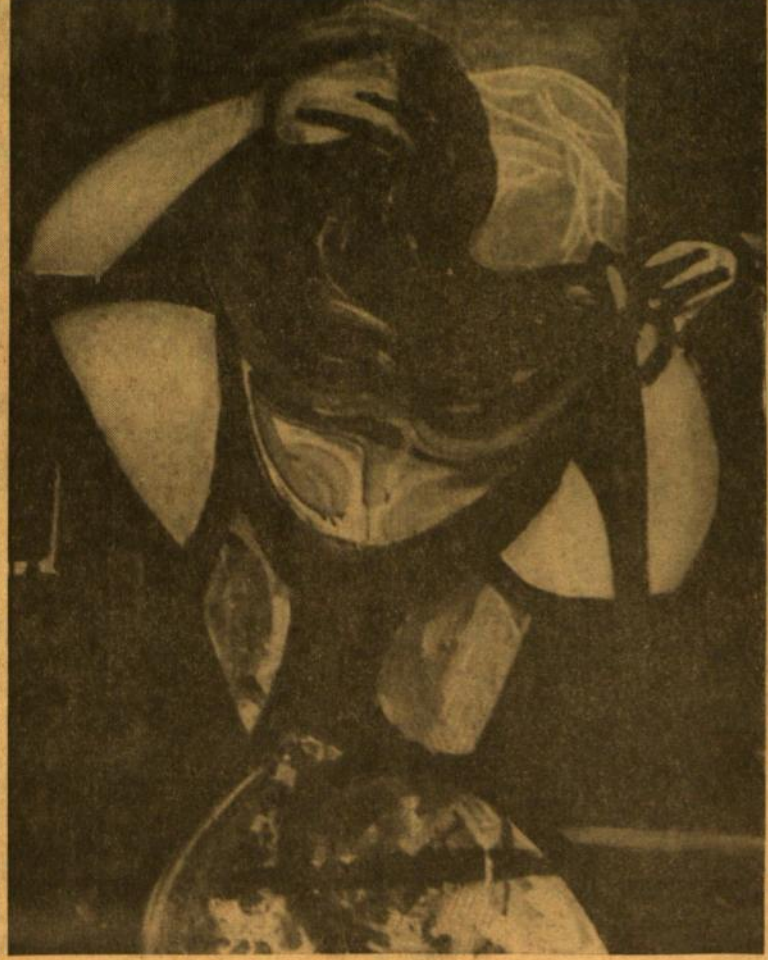
Trečioji koncerto dalis pasirodė visai naujoviška. Ansamblietės, ankstesnėse koncertuose dalyse dainavusios tautiniuose rūbuose, dabar pasirodė baltose, iškilmingose suknelėse. Pusė jų, be to, priekyje su gitaromis. Čia jos atliko lengvosios dainos dalykėlius, išverstus lietuvių kalbon, pritarčiamas dainoms gitaromis. Šioje dalyje lietuviš-

kos liaudiškos dainos grožio jau nebebuvo, jautėsi miestietiška, linksma ir nerūpestinga dvasia. Ir čia dainininkės puikiai atliko savo uždavinį. Šiame skvriuje linksmosios muzikos kūrinius reprezentavo V. Kerbelio "Neužmirštuolės", St. Gailevičiaus ir P. Sarpal'aus kūriniai. Dainą "Tau manoji širdis" (Leharo) puikiai su ansambliu padainavo solistė V. Grigelaitė. Gražus skambus sopranas užliejo salę, įnešdama malonaus įvairumo. Įdomiai praskambėjo "Vieversys" (N. Luboff), Spaudos valsas (Banko) ir kt.

"Vainikinę" ir "Sadutę" — du tautinius šokius. J. Ayson akordeonu palydint (G. Giedraitytės ir Matuskienės choreografija), kaip ir pridera akademikams, ansamblietės pašoko gyvai ir įdomiai.

Virtuozą akordeonistą K. Daubarą neįmanoma trumpame rašinyje tinkamai apžvelgti, jis yra per didelis to instrumento menininkas, kad pakaktų čia tik kelių žodžių. Suglaustai tariant, jis yra pats baigęs konservatorijoje kompozicijos skyrių. Iš lietuviškų melodijų jau yra sukūręs sudėtingų, koncertinių kūrinių. Ką girdime jo įgrotose plokštelėse, tai yra tik mažytiniai gabaliukai. Šiame koncerte jis atliko visą eilę savo lietuviškų kūrinių, grodamas fenomenališka technika. Greta to, atliko ir įvairių kompozitorių uvertiūras, fantazijas, koncertus ir kt. Apie jį teks skyriumi kita proga parašyti.

Baigiant, negalima nusišėti džiaugsmo, kad prof. A. Stephens suorganizavo naują vieneta, taip kultūringai pradėjusį savo darbą. Tai naujas mūsų muzikos veikloje lapas. Pagarba už tai priklausau "Aidučių" organizatorei - vadovei ir jaunoms dainininkėms, kurios nesigaili dainavimui atiduodamos studijų laiką ir lėšas. Ar šis pradėtas darbas bus supastas

Elena Urbaitytė

Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

Elena Urbaitytė

Torsas raudoname mieste

Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

ATSIMINIMAI IŠ TURKIJOS

JŪRA STRIMAITYTĖ

Buvo apie 4 val. 30 min. po pietų, kai kanuolė subatubė virš miegūsto Tigro upės miesto (Dijarbarkir). Švento žiemos mėnesio Remazan dienos saulė pagaliau nusileido. Iš visų senosios sostinės kampų maldos šauklių balsai susimaišė su vežkų balais, norinčių kuogreičiau parvartyti savo arklus namo. Praėjus keletai minučių nuo kanuolės ženklo gatvės buvo tuščios, restoranai pilni ir nei vieno vežimo nesimatė gatvėje.

Vienas iš Islamo atramų yra metinis trisdešimt dienų pasninkas. Pasninko laikas yra nustatomas pagal mėnulio kalendorių, kasmet pastumiant dešimt dienų pirmyn. Pasninkas yra visuotinis ir labai griežtas, palyginus su mūsų palyginti liberališkais standartais. Negalima valgyti nei jokio maisto, nei jokio gėrimo negalima gerti (net nei vandens), nei cigaretės surūkyti tarp saulės patekėjimo ir nusileidimo. Žiemos mėnesiai

E. Urbaitytės kūrybos visuma

Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, dar ir šį savaitgalį tebevyks tančioj Elenos Urbaitytės meno parodoj išstatyta 29 darbai. Elena Urbaitytė, nepriklausomybės laikais baigusi šiaulių valstybinę mergaičių gimnaziją, dailės studijas pradėjo 1941 m. Taikomosios dailės institute Kaune. 1946—48 m. studijavo

ir įvertintas mūsų visuomenės, parodys ateitis. Pradžią gerą, net koncerte klausytojų buvo apie 700. Fortepijonu gabiai ir sklandžiai viską palydėjo A. Vasaitis.

meną Miunchene, lankydamą tenyktę Akademię der Bildenden Kuenste. 1949 m. baigė Freiburgo L'ecole des Arts et Metiers. Atvykusi į JAV, 1960 m. įgijo meno magistro laipsnį Kolumbijos universitete. Šiuo metu dailininkė rengiasi meno mokslų doktoratui. Tai bus mūsų bene pirmoji šios srities mokslo daktarė.

Dailininkė amerikiečių meno pasaulyje 1961 ir 1962 m. pasirodė individualinėse parodose Ruth Sherman ir 10 / 4 Group galerijose New Yorke. Dabartinė, Čiurlionio galerijoje vykstanti meno paroda duoda lyg ir skersinį piūvį viso Urbaitytės kelio. O tas kelias tikrai įdomus ir vingiuotas. Kaip parodos atidaryme Freiburgo mokyklos draugų vardu dailininkė sveikinęs Alg. Kurauskas pažymėjo, Urbaitytė savo, kaip menininkės, karjeroje nevengė vaizdžiai pasakius, persėsti iš vieno traukimo į kitą. Atseit, dailininkė šėkė gyvąją meno raidą, ėjo su laiku, nesustabardama vienoje vietoje. Ir pati dailininkė atvirai prisipažino, kad ji tuo ar kitu laiku "įsimylėdavo" jį tą ar kitą dailininką, jį tą ar kitą srovę. Visa tai aki-vaizdžiai paliko regimus pėdsakus ir šioje, daugiau apžvalginėje jos parodoje, kur paskirai darbai atlikti puikiai, be priekaištų, bet jų krypčių ir technikų įvairumas lyg ir kliudo žiūrovui susidaryti autentišką pačios Urbaitytės veidą. Truputį lyg ir gaila, kad dailininkė neatvežė daugiau pačių naujausių savo darbų, kurie atrodytų, ir yra tūkroji Urbaitytės stiprybė. Jų dominavimas parodoje žiūrovo atmintin būtytų ir žėjęs pačius tikruosius ir giliuosius Urbaitytės bruožus.

K. P.

Gražina Tulauskaitė

ŽVAIGŽDĖS GIESMĖ

JUOZUI BERTULIUI

Stovės liūdnas susimastęs
Prie atviros duobės,
Galvodamas tada,
Kad tai —
Ir žemės
Ir tavo širdies
Nebežygdama
Zaizda.

Norėsi spindulį surasti
Užmigusias žvaigždes,
Kuri tave per visą kelią
Lydėjo
Ir
Giesmėj lydės.

Bet svirdamas tada
Tu beržų apkabinsi,

Pajutęs, kad staiga
širdies
Nutrūkus bus
Svarbiausioji styga.

Ir varpas
Tavo ašaras lydės
Lig tos vienintelės
Zvaigždės,
O širdį tau
Žegnos žaibai...
Ateis nulūdę vakarai...

Bet jau iš to,
Ką praradai,
Užgims naujos giesmės
Aidai,
Kurie vidurnaktį tenai
Taip gailiai tau skambės,
Kaip maldos
Volungės.
Bet tylinčius
Apšvies namus,
Kai tu rymosi
Nekalbus.

Cicero,
1967. X. 29.

tai reiškia apie 12 valandų visiškai susilaikymo nuo bet kokio maisto. Nėra retas atvejas sutikti žmones, besinešančius riekės duonos ar pluoštų svo-eginių laišku, pasirengusius tuojau juos valgyti, kai tik oficialiai saulės nusileidimas bus paskelbtas.

Laikė šio tūkėjimo ir pakantum bandomo išsivysto savotiškas broliško jausmas. Paprastai apie pusę penkių aš būdavau kaimyniniame daržovių turguje nusipirkti vieno kito dalyko vakarienei. Jei atsitikdavo, kad tuo metu aš neturėdavau kokio mltnio ar kito aiškiai valgomo daikto rankoje daug kartų koks pamaldus turkas pasiūlydavo man dalį savo duonos riekės, kad aš galėčiau užvalgyti po ilgo dienos pasninko. Mintis, kad aš kaip "netikintis" nesilaikyčiau Ramazan mėnesio pasninko, jiems neatdavo nei į galvą. O jei ir atėdavu, jie vis tiek parodydavo savo prielankumą, nekrepdami jį tai dėmesio.

Nepaisyti šios religinės pareigos kiekvienam musulmonui yra sunkus nusikaltimas. Pasninko užlaikymas konservatyvniėje rytinėje Turkijoje yra viešas pobūdžio rūpestis. Nemuzulmonų ten yra labai mažai, o kai kurie apylinkėse visai nėra. Šis religijos vienumas yra linkęs sukurti šitokiame laikotarpyje labai tamprus tarpusavio ryšius, kurių dėka kiekvienam labai rūpi, kaip jo kaimynas pasninkauja. Vieną kartą vienas senas žmogus pradėjo čiupinėti savo pirštuose cigaretę, kokias penkias minutes prieš kanuolėi duodant ženklą. Pagaliau jis negalėjo išverti ir jau buvo bedegęs cigaretę, bet prieš priėjo jaunas vyras ir sustabdė jį keliais žiauriais per-

spėjimo žodžiais. Tėvukui teko laukti iki oficialaus saulės nusileidimo. Nors būdama krikščionė, aš neužlaikiau trisdešimt dienų pasninko, bet aš stengiausi niekada nevalgyti kokio pamaldaus musulmono akivaizdoje.

Pasninką laiko visa musulmonų visuomenė, išskiriant ligonius, keleivius ir nėsčius moteris. Nors kūdikiai ir nedideli vaikai neturi pareigos pasninkauti, tačiau mano mokiniai, kurių tarpe buvo turinčių tik 10 metų, pasninkaudavo. Subėti išlaikyti pasninką vaikams buvo garbės dalykas ir pasižymėjimo ženklas. Jie būdavo pabudinami prieš saulės tekėjimą, pamaitinami ir vėl nuėdavo gulėti keletai valandų. Be abejo, tai buvo jiems sunki našta. Pietų valanda būdavo jiems nelengva, o popietinės pamokos mokytoji būdavo tikras jo subėjimo bandymas. Mokykla parūpindavo pietus krikščionims mokiniais ir tiems, kurie nepasninkaudavo. Nei iš mokyklos administracijos pusės, nei iš mokytojų pusės nebuvo jokio skatinimo pasninkauti ar nepasninkauti. Nuo Ataturko laikų bažnyčia ir valstybė yra atskirtos, ir bažnyčia neturi tiesioginės politinės galios, nors Turkijoje yra 98% musulmonų.

Šis mėnesis yra skirtas ne tik atgailai, bet ir didesniai išmaldy davimui ir maldai. Joks elgeta nėra atstumiama nepavalgydintas. Turka, kurie yra gana galeistingi vargšams gatvėse visus metus, dar daugiau duoda Ramazan mėnesį. Elgetos eina dideliais būriais ir yra gerai pamaitinami, bent tuo laikotarpiu. 3 val. 30 min. ryto šeimininkė yra pažadinama kanuolės šūviu iš miesto tvirtovės. Ji pradeda ruošti maistą, kurį

reikia valgyti prieš saulę užtekančiam. Miestai, kurie nėra toki laimingi, kad turėtų kanuolę, pasisamdo būgnininką, kuris eina gatvelėmis, mušdamas savo būgną po mėgamųjų kambarių langais. Tikintis ir pagonis palauso liūdno gražaus maldos žaunklio balso kviečiančio žmogų garbinti Dievą.

Medikai apie mirtį iš skausmo

Londonė buvo paskelbti nauji, labai rūpestingai paruošti duomenys, kurie patvirtino senus spėliojimus, dažnai minimus tiek liaudyje, tiek medicinoje, kad žmonės, iš tikrųjų, miršta iš širdies skausmo.

Tie, kurie neteko artimų, labai dažnai miršta, ypač pirmasis metais, ir daug greičiau už tuos, kurie, nors ir to paties amžiaus ir panašiose sąlygose gyvena, tačiau nėra palaidoje jokios giminės.

Britų medicinos žurnale buvo paskelbta studija, prarasta mažame Anglijos mieste. Viena grupė, susidedanti iš 903 asmenų, kurie buvo netekę 371 iš artimų giminių — buvo palaidoje žmona, vyras, tėvas, vaikus, brolius, seseris — buvo lyginama su kita grupe iš 878 asmenų, kurie turėjo artimus gimines.

Per pirmuosius metus 4.76 proc. gedinių artimų giminių mirė palyginus su kita grupe, kurioje tik 0.68 procent. temirė. Ir taip trijų metų laikotarpį pirmoje grupėje mirė daug daugiau nei antroje.

Taipgi studijos rodė, kad mirusių skaičius buvo daug aukštesnis tarp vyrų našlių negu moterų našlių.

Tie, kurie neteko savo artimųjų staiga ir pergyveno didelį sukrėtimą, taipgi pagreitino savo mirties dieną 5 kart greičiau, negu tie, kurie tokių pergyvenimų neturėjo.

Tik spėliojimai — nėra išaiškinta kodėl

Žurnale aiškinama, kad iki šiol nėra išaiškintos to priežastys, tik keliama kaip kurie spėliojimai:

"Ar skausmo psichologinė įtaka, pakeičia fiziologinius procesus patologinėje srityje? Ar skausmas turi dar kitą reikšmę dietoje, rūkymo pripratime ir alkoholio suvartojime?"

Tačiau žurnale pabrėžiama, kad yra daug žinoma apie patį skausmą kaip "psichologinį faktorių, kuris palengvina nelaimės smūgį ir padeda geditį asmenį pamažu suprasti tikrovę ir priimti tai, kas nepataisomai įvyko.

Tai yra mišinys didelio gailėsčio ir rezignacijos, kažko ieškojimas ir begalinės apatijos, visiškai atsžadėjimo ir sutikimo su likimu: nėra tad ko stebėtis, jog kai kurie nepajėgia efektingai susidoroti su tais konfliktais."

• Sesele Paulė, Viktorija, Jurgita, Dovyda ir Monika atvyko į Chicago Putnamo seselėms remti vakarienių, kur dalyvaus programos atlikime. Jos apsisusto pas D. Augienę, 6508 So. Talman, tel. PR 8-8534.

Vaikai

Juodvalkiui labai sekasi fotografuoti vaikus. Kas nors čia pasakytų, kad vaikus lengva fotografuoti dėl to, jog jie savaime yra labai fotogeniški. Tačiau mūsų fotografo vaikai yra ne vien tik gražūs, bet savo gestais ir veidų išraiška nepaprastai gyvi. Šių trijų berniukų veiduose tiesiog atsispindi esminis jų draugiškumas, žmogiškos šilumos troškūlys, kuris gal tragiškai bus užrakintas nesupratimo ir baimės užraku-

Nuotrauka Uosio Juodvalkio

Kas nors čia pasakytų, kad vaikus lengva fotografuoti dėl to, jog jie savaime yra labai fotogeniški. Tačiau mūsų fotografo vaikai yra ne vien tik gražūs, bet savo gestais ir veidų išraiška nepaprastai gyvi. Šių trijų berniukų veiduose tiesiog atsispindi esminis jų draugiškumas, žmogiškos šilumos troškūlys, kuris gal tragiškai bus užrakintas nesupratimo ir baimės užraku-